

Regeringens proposition

2007/08:84

Sveriges antagande av rambeslut om överförande av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen Prop. 2007/08:84

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 6 mars 2008

Fredrik Reinfeldt

Beatrice Ask
(Justitiedepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Inom Europeiska unionen har utarbetats ett utkast till rambeslut om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på brottmålsdomar avseende fängelse eller andra frihetsberövande åtgärder i syfte att verkställa dessa inom Europeiska unionen. Utkastet till rambeslut är utarbetat på initiativ av Österrike, Finland och Sverige och innehåller bestämmelser om överförande mellan medlemsstaterna av verkställighet av frihetsberövande påföljder. I propositionen föreslås att utkastet till rambeslut ska godkännas av riksdagen.

I rambeslutet finns bestämmelser om under vilka förutsättningar en medlemsstat ska erkänna en dom och verkställa en frihetsberövande påföljd som dömts ut i en annan medlemsstat. Efter det att verkställigheten har överförts ska verkställigheten ske i den verkställande staten på samma sätt som en inhemsk frihetsberövande påföljd. Rambeslutet uppställer tidsfrister för beslut om erkännande och verkställighet av frihetsberövande domar som har meddelats i andra medlemsstater och även för själva överförandet av den dömde.

Den tidpunkt då medlemsstaterna ska ha genomfört bestämmelserna i rambeslutet är ännu inte bestämd. I propositionen redovisas vilken lagstiftning och övrig reglering som rambeslutet kräver. Förslag till lagstiftning läggs dock inte fram i propositionen.

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Ärendet och dess beredning	4
3	Rambeslutet om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på brottmålsdomar avseende fängelse eller andra frihetsberövande åtgärder i syfte att verkställa dessa inom Europeiska unionen	5
3.1	Bakgrund	5
3.2	Rambeslutets innehåll	5
4	Nuvarande regler	12
4.1	Internationella verkställighetslagen	13
4.2	Nordiska verkställighetslagen	16
4.3	Överförande av straffverkställighet till följd av en europeisk arresteringsorder	17
4.4	Straffverkställighet i Sverige av straff utdömda av internationella tribunaler och domstolar	18
5	Genomförande av rambeslutet	19
5.1	Krav på ny lagstiftning	20
5.2	Närmare om genomförandet av rambeslutet	21
6	Antagande av rambeslutet och svenska förklaringar till rambeslutet	36
6.1	Antagande av rambeslutet	36
6.2	Svenska förklaringar till rambeslutet	41
7	Ekonomiska konsekvenser	44
Bilaga 1	Utkast till rambeslut	46
Bilaga 2	Utkast till uttalande från rådet i anslutning till rambeslutet	80
Bilaga 3	Remissinstanser	81
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 6 mars 2008	82

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner

1. det inom Europeiska unionen upprättade utkastet till rambeslut om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på brottmålsdomar avseende fängelse eller andra frihetsberövande åtgärder i syfte att verkställa dessa inom Europeiska unionen (avsnitt 6.1),

2. att Sverige ska lämna en underrättelse om avsikten att fortsätta tillämpa det nordiska samarbetet om överförande av frihetsberövande påföljder enligt artikel 26.4 (avsnitt 6.2),

3. att Sverige inte ska lämna någon förklaring enligt artikel 27.2 (avsnitt 6.2).

I januari 2005 tog Österrike, Finland och Sverige initiativ till ett rambeslut om ett europeiskt verkställighetsbeslut och överförande av dömda mellan Europeiska unionens medlemsstater (EUT C 150, 21.6.2005, s. 1, Celex 52005IG0621). En faktapromemoria har upprättats över det ursprungliga förslaget till rambeslut (2004/05:FPM58).

Vid ministerrådet för rättsliga och inrikes frågor möte den 15 februari 2007 nåddes en principöverenskommelse om innehållet i rambeslutet. Överenskommelsen avser ett utkast till rambeslut som i flera delar skiljer sig från det ursprungliga förslaget.

Europaparlamentet yttrade sig den 17 maj 2006 över utkastet till rambeslut (A6-0187/2006 slutlig). I yttrandet godkände parlamentet utkastet med vissa ändringsförslag. Eftersom det utkast över vilket principöverenskommelsen nåtts på flera väsentliga punkter skiljer sig från det tidigare utkastet uppmanades parlamentet att på nytt yttra sig, vilket parlamentet gjorde den 25 oktober 2007. I yttrandet godkände parlamentet utkastet till rambeslut med ett smärre ändringsförslag i rambeslutets beaktandesatser (P6_TA-PROV (2007)0476).

Utkastet till rambeslut, liksom utkastet till intyg, är fogade till denna proposition i svensk översättning av den senaste engelska versionen som *bilaga 1*. Den av ministerrådet överenskomna texten har ännu inte varit föremål för slutlig granskning av EU:s språkexperter, de s.k. juristlingvisterna. Några ändringar av innehållet i sak kan dock inte förutses.

Regeringen har under förhandlingsarbetet fortlöpande informerat och samrått med riksdagen. Företrädare för Justitiedepartementet har sammanträtt med Justitieutskottet vid fem tillfällen. Vidare har justitieministern vid lika många sammanträden i EU-nämnden redogjort för förhandlingsarbetet och för den svenska positionen.

Avsikten är att rambeslutet ska antas så snart som möjligt. Från det att rambeslutet antas kommer medlemsstaterna att ha tre år på sig att genomföra rambeslutet i nationell lagstiftning. I propositionen behandlas frågan om riksdagens godkännande av rambeslutet. Vidare görs en bedömning av vilken lagstiftning som genomförandet av rambeslutet kräver.

En promemoria om Sveriges antagande av rambeslutet har remissbehandlats (Ds 2008:1). En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 2*. Remissyttrandena och en sammanställning över remissyttrandena finns tillgängliga i Justitiedepartementet (dnr Ju2007/10913/BIRS).

3 Rambeslutet om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på brottmålsdomar avseende fängelse eller andra frihetsberövande åtgärder i syfte att verkställa dessa inom Europeiska unionen

3.1 Bakgrund

Europeiska rådet fastslog i Tammerfors 1999 att principen om ömsesidigt erkännande ska vara en hörnsten inom det civil- och straffrättsliga samarbetet inom EU. Efterföljande år antog rådet ett åtgärdsprogram för genomförande av principen om ömsesidigt erkännande av domar i brottmål, och förordade en utvärdering av behovet av en modern ordning för ömsesidigt erkännande av lagakraftvunna domar med frihetsberövande påföljder. Det framhölls särskilt att även andra personer än medlemsstaternas medborgare borde omfattas av den nya ordningen, om de har hemvist i en medlemsstat. I det s.k. Haagprogrammet från 2004 betonades att medlemsstaterna skulle fullfölja sina åtaganden enligt åtgärdsprogrammet. I januari 2005 presenterade Österrike, Finland och Sverige ett förslag till rambeslut om överförande av dömda personer mellan EU:s medlemsstater. Den 15 februari 2007 nåddes en principöverenskommelse av rådet om innehållet i rambeslutet.

3.2 Rambeslutets innehåll

Bestämmelserna i rambeslutet är avsedda att användas för att överföra verkställigheten av frihetsberövande påföljder utdömda i en medlemsstat till den medlemsstat där den sociala återanpassningen förväntas ske bäst. I de fall de dömda personerna befinner sig i den medlemsstat där domen har meddelats innebär naturligtvis ett beslut att överföra verkställigheten även att de dömda personerna fysiskt överförs till den andra medlemsstaten. I första hand ska överförandet ske till den stat där den dömde är medborgare och bor eller dit den dömde ska utvisas efter avtjänat straff.

Syfte, definitioner och behöriga myndigheter

Rambeslutet syftar enligt artikel 3 till att fastställa de regler som ska gälla när en medlemsstat, i syfte att underlätta den dömdes sociala återanpassning, ska erkänna en dom som har meddelats i en annan medlemsstat och verkställa en påföljd enligt en sådan dom. I skäl 9 till rambeslutet utvecklas innebörden av detta syfte. Innan den utfärdande staten initierar ett överförande bör den förvissa sig om att utsikterna för den dömdes sociala återanpassning förbättras genom ett överförande. Den utfärdande staten bör ta hänsyn till faktorer som personens anknytning till den verkställande staten genom familjeband samt språkliga, kulturella, sociala, ekonomiska eller andra band till den verkställande staten.

I artikel 1 definieras vissa centrala begrepp som förekommer i rambeslutet. Med ”dom” avses i rambeslutet ett beslut eller annat avgörande som fattats av en domstol i den utfärdande staten och som vunnit laga kraft och innebär att en fysisk person ådömts en påföljd. Med ”påföljd” förstås varje fängelsestraff eller annan frihetsberövande åtgärd som dömts ut för en begränsad eller obegränsad tid på grund av en straffbar gärning efter ett straffrättsligt förfarande.

Med begreppet ”utfärdande stat” förstås den medlemsstat där en dom har meddelats och med ”verkställande stat” den medlemsstat till vilken en dom har översänts för erkännande och verkställighet.

Enligt artikel 2 ska varje medlemsstat underrätta rådets generalsekretariat om vilken eller vilka nationella myndigheter som är behöriga enligt rambeslutet när medlemsstaten är utfärdande respektive verkställande stat.

Tillämpningsområdet

Rambeslutet omfattar endast frihetsberövande påföljder som dömts ut på grund av en brottslig gärning. Böter och andra icke frihetsberövande påföljder samt särskild rättsverkan av brott faller således utanför rambeslutets tillämpningsområde. Om det utöver den frihetsberövande påföljden har dömts ut t.ex. böter, men dessa ännu inte betalats eller drivits in, ska detta inte hindra att den frihetsberövande påföljden överförs. Rambeslutet är tillämpligt oavsett om den dömde befinner sig i den utfärdande eller i den verkställande staten (artikel 3).

Av artikel 4 framgår i vilka fall den verkställande staten är skyldig att erkänna en dom och verkställa en påföljd samt i vilka fall detta är frivilligt för den verkställande staten. Bestämmelsen ska läsas tillsammans med artikel 6 som reglerar i vilka fall den dömdes samtycke till överförande är en förutsättning för överförande. Den verkställande staten är skyldig att erkänna en dom och verkställa en påföljd när den dömde är medborgare och bor i den verkställande staten (artikel 4.1 (a)). Den dömdes samtycke krävs inte i ett sådant fall, vilket är en nyordning i förhållande till de bestämmelser som i dag reglerar samarbetet mellan medlemsstaterna och som återfinns i vissa överenskommelser antagna av Europarådet. Polen har i rambeslutet under en övergångsperiod undantagits från skyldigheten att ta emot denna kategori av dömda, om Polen inte samtycker till överförandet (artikel 6.5). Med begreppet ”bor” ska enligt skäl 17 förstås den ort till vilken den dömde har anknytning genom hemvist samt omständigheter som familj, sociala och yrkesmässiga band. Även i fall där den dömde inte bor i den verkställande staten är den staten skyldig att erkänna en dom och verkställa en påföljd om den dömde är medborgare där och kommer att utvisas eller avvisas dit efter verkställigheten av påföljden på grund av ett utvisnings- eller avvisningsbeslut eller ett annat beslut om avlägsnande som ingår i domen eller i ett annat avgörande eller åtgärd som vidtas till följd av domen (artikel 4.1 (b)). Samtycke från den dömde krävs inte heller i dessa fall, vilket motsvarar den ordning som gäller i dag.

I övriga fall, dvs. när påföljden avser andra än medborgare som bor i eller ska utvisas till den verkställande staten, är den verkställande staten

inte skyldig att verkställa påföljden, utan måste samtycka i varje enskilt fall (artikel 4.1 (c)). Dessutom krävs den dömdes samtycke i dessa fall, utom när han eller hon flytt till den verkställande staten för att undvika straffverkställighet i den utfärdande staten.

En medlemsstat kan genom en förklaring utvidga det tvingande samarbetsområdet som verkställande stat, till att omfatta även vissa personkategorier som annars faller inom det frivilliga tillämpningsområdet (artikel 4.7). De personkategorier som omfattas av denna möjlighet är dömda personer som inte är medborgare i den verkställande staten, men som sedan minst fem år är stadigvarande och lagligen bosatta där och kommer att behålla sina permanenta uppehållstillstånd där, samt alla medborgare i den verkställande staten, även om de inte bor där eller ska utvisas dit. Vad som avses med permanent uppehållstillstånd definieras särskilt i rambeslutet.

Kravet på dubbel straffbarhet

När det gäller kravet på dubbel straffbarhet, dvs. att brottet som föranlett domen och påföljden i den utfärdande staten ska utgöra en straffbar gärning också i den verkställande staten, har rambeslutet i princip samma konstruktion som flera tidigare rambeslut, bl.a. rambeslutet om den europeiska arresteringsordern och överlämnande mellan medlemsstaterna. Den verkställande staten får inte ställa upp ett krav på dubbel straffbarhet om den utfärdande staten anser att brottet som föranlett domen och påföljden motsvarar något av de brott som räknas upp i artikel 7.1, och brottet enligt den utfärdande statens lagstiftning i fråga kan leda till en frihetsberövande påföljd i minst tre år. Varje medlemsstat kan dock till skillnad mot tidigare rambeslut lämna en förklaring om att den vid överförande alltid kommer att kräva dubbel straffbarhet (artikel 7.4), oavsett de undantag som anges i artikel 7.1.

De brott som räknas upp i artikel 7.1 för vilka den verkställande staten inte får ställa upp ett krav på dubbel straffbarhet överensstämmer i väsentliga delar med motsvarande undantag i tidigare rambeslut. Dessa brott är till viss del harmoniserade inom EU och omfattar flera brottbalksbrott (t.ex. mord, grov misshandel, våldtäkt, rån och bedrägeri) men även brott inom specialstraffrätten, t.ex. terroristbrott, narkotikabrott, miljöbrott och brott mot vapenlagen. De brott som anges motsvarar dock inte nödvändigtvis brott som i den svenska lagen har samma beteckning. Brottet ”deltagande i en kriminell organisation” motsvaras t.ex. inte av någon brottbeteckning i svensk lag, men kan innefatta t.ex. vålds- eller hotbrott. Efter ett beslut från rådet kan de angivna undantagen utvidgas eller ändras (artikel 7.2).

För brott som inte anges i artikel 7.1 får den verkställande staten kräva dubbel straffbarhet för att verkställighet av domen ska beviljas (artikel 7.3 och 9.1 (d)).

Vägransgrunder

Enligt artikel 8 ska den verkställande staten erkänna en dom som har översänts enligt kriterierna i artikel 4 och utan dröjsmål vidta alla

åtgärder som krävs för verkställighet av påföljden, såvida den inte väljer att åberopa en vägransgrund. I artikel 9.1 anges de omständigheter den verkställande staten får åberopa för att inte erkänna domen och verkställa påföljden.

Den verkställande staten får vägra att erkänna domen och verkställa påföljden

- om det intyg som skickas med domen är ofullständigt eller uppenbart inte överensstämmer med domen och sedan inte kompletteras inom en rimlig tidsfrist (punkt a),

- om kriterierna för översändande av dom och intyg inte är uppfyllda, exempelvis om den dömde inte är medborgare i den verkställande staten eller ska utvisas dit till följd av det brott han eller hon begått (punkt b),

- om verkställigheten skulle strida mot principen om ne bis in idem, dvs. att ingen ska dömas två gånger för samma gärning (punkt c),

- om det brott som domen avser inte är straffbart i den verkställande staten, vägransgrunden vid dubbel straffbarhet gäller även för de brott som anges i artikel 7.1 om den verkställande staten har lämnat en förklaring enligt artikel 7.4 (punkt d),

- om den utdömda påföljden enligt den verkställande statens lagstiftning är föremål för preskription (punkt e),

- om det enligt den verkställande statens lagstiftning finns regler om immunitet som gör det omöjligt att verkställa domen (punkt f),

- om den dömde enligt lagstiftningen i den verkställande staten på grund av sin ålder inte kan hållas straffrättsligt ansvarig för den gärning som påföljden avser (punkt g),

- om mindre än sex månader av straffet återstår att avtjäna när den behöriga myndigheten i den verkställande staten tar emot domen (punkt h),

- om domen, på det sätt som närmare anges i bestämmelsen, har meddelats i den dömdes utemål (punkt i),

- om den utfärdande staten inte samtycker till att den dömde åtalas, döms eller på annat sätt berövas sin frihet i den verkställande staten för något annat brott än det brott som överförandet avser och som begicks före överförandet (punkt j),

- om påföljden innebär psykiatrisk vård eller annan vård eller åtgärd som inte ens med rambeslutets regler om anpassning av påföljder kan verkställas enligt rätts- eller hälsovårdssystemet i den verkställande staten (punkt k), eller

- om brottet helt, eller till stor eller väsentlig del begåtts på den verkställande statens territorium eller på en plats som kan likställas med dess territorium (punkt l), denna s.k. territorialitetsklausul är endast avsedd att tillämpas i exceptionella undantagsfall med beaktande av omständigheterna i det särskilda fallet (artikel 9.2 och skäl 21).

Om en dom avser flera gärningar och en vägransgrund är tillämplig för endast en av gärningarna, kan den verkställande staten antingen vägra erkännande och verkställighet för hela domen och påföljden eller i det enskilda fallet komma överens med den utfärdande staten om delvis erkännande och verkställighet av domen och påföljden och under vilka villkor det ska ske, dock under förutsättning att det inte leder till att påföljden blir längre (artikel 10).

Artikel 9 innehåller inte någon fullständig reglering av vilka möjligheter en verkställande stat har att avstå från att erkänna och verkställa en dom. Rambeslutet ändrar inte skyldigheten att respektera de grundläggande rättigheterna och de grundläggande rättsliga principerna enligt artikel 6 i fördraget om Europeiska unionen (artikel 3.4 och skäl 13). Ingenting i rambeslutet bör heller tolkas som ett förbud att vägra verkställa en dom, om det finns saklig grund att tro att påföljden syftar till att straffa en person på grundval av dennes kön, ras, religion, etniska ursprung, nationalitet, språk, politiska uppfattning eller sexuella läggning eller att denna persons ställning skadas av något av dessa skäl (skäl 13). Rambeslutet hindrar inte medlemsstaterna från att tillämpa sina konstitutionella bestämmelser om prövning i laga ordning och om föreningsfrihet samt tryck- och yttrandefrihet i andra medier (skäl 14).

I de fall det, efter det att intyget och domen översänts till den verkställande staten, visar sig i praktiken omöjligt att verkställa påföljden i den verkställande staten därför att den dömde inte kan påträffas på dess territorium, är den staten inte skyldig att verkställa straffet (artikel 21 (b)).

Innebörden av att straffverkställigheten överförs

När den verkställande staten erkänt domen och beslutat att straffverkställigheten ska överföras, och den dömde i de fall han eller hon befinner sig i den utfärdande staten har överförts till den verkställande staten, påbörjas verkställigheten där. Rätten att verkställa påföljden återgår till den utfärdande staten om den dömde rymmer från fängelset i den verkställande staten innan påföljden verkställts (artikel 22). Den verkställande staten måste upphöra med verkställigheten om den utfärdande staten informerar om ett beslut eller en åtgärd som innebär att påföljden inom viss tid eller omedelbart inte längre kan verkställas, exempelvis ett beslut om nåd eller amnesti (artikel 20). Både den utfärdande och den verkställande staten har nämligen rätt att besluta om nåd och amnesti när verkställigheten har inletts i den verkställande staten. Endast den utfärdande staten får däremot ompröva påföljden (artikel 19).

Som huvudregel ska påföljden i den verkställande staten verkställas utan att den förändras till sin art eller längd (artikel 8). Är påföljdens art eller längd oförenlig med den verkställande statens lagstiftning kan påföljden dock i undantagsfall och under vissa förutsättningar anpassas till den verkställande statens lagstiftning. En påföljd får aldrig anpassas så att den genom sin art eller sin längd blir strängare än den påföljd som dömts ut i den utfärdande staten. Anpassning av längden av påföljden får vidare endast ske om längden överstiger den strängaste påföljd som föreskrivs för liknande brott enligt den nationella lagstiftningen i den verkställande staten. Påföljdens längd får heller inte anpassas så att den understiger den strängaste påföljd som föreskrivs för liknande brott enligt den verkställande statens lagstiftning. Anpassning av påföljdens art får ske till ett straff eller en åtgärd som föreskrivs i den verkställande statens lagstiftning för liknande brott. Ett sådant straff eller en sådan åtgärd ska så nära som möjligt motsvara den påföljd som dömts ut i den utfärdande staten och kan därför inte omvandlas till ett bötesstraff.

Efter ett överförande tillämpas den verkställande statens regler om straffverkställighet, t.ex. bestämmelserna om villkorlig frigivning (artikel 17). Den verkställande staten har möjlighet att ta hänsyn till den utfärdande statens bestämmelser om villkorlig frigivning.

Den verkställande staten ska stå för alla kostnader som ett överförande av straffverkställigheten innebär, dock inte för transportkostnaderna för att överföra den dömda eller för kostnader som uteslutande uppkommer på den utfärdande statens territorium (artikel 24).

I artikel 18 regleras den s.k. specialitetsprincipen. Principen skyddar – i de fall den dömda inte samtycker till överförandet – mot frihetsberövande, åtal eller straff i den verkställande staten för andra brott som begåtts före överförandet än de brott som överförandet avser. För att den som överförs ska kunna åtalas för sådana brott som begåtts före överförandet krävs som regel medgivande från den utfärdande staten eller att den dömda uttryckligen förklarar sig avstå från specialitetsprincipens skydd. Skyddet gäller inte om den dömda haft möjlighet att lämna den verkställande staten men inte gjort det inom 45 dagar eller om den dömda efter frigivningen återvänt till den verkställande staten efter att ha lämnat landet.

Förfaranderegler

Det är den utfärdande staten som kan begära att en i den staten meddelad dom erkänns och påföljden verkställs i den verkställande staten. Den verkställande staten och den dömda kan dock begära att den utfärdande staten inleder ett förfarande enligt rambeslutet, men den utfärdande staten är inte skyldig att begära att verkställigheten överförs (artikel 4.5). Förfarandet inleds genom att den behöriga myndigheten i den utfärdande staten översänder domen, eller en bestyrkt kopia av den, samt intyget direkt till den behöriga myndigheten i den verkställande staten. All kommunikation ska ske direkt mellan de behöriga myndigheterna i de två staterna. Den utfärdande staten kan översända domen och intyget endast till en medlemsstat åt gången (artikel 5). Intyget ska vara översatt till den verkställande statens officiella språk eller till något annat språk som den verkställande staten till rådet förklarar sig godta vid tillämpningen av rambeslutet. Som huvudregel behöver inte domen vara översatt, men den verkställande staten kan lämna en förklaring att den förbehåller sig rätten att vid behov begära att domen eller väsentliga delar av den ska åtföljas av en översättning (artikel 23).

Om den dömda befinner sig i den verkställande staten kan den utfärdande staten, innan den översänder domen och intyget eller i samband med översändandet av domen och intyget, begära att den verkställande staten provisoriskt frihetsberövar den dömda i avvaktan på beslut om erkännande av domen och verkställighet av påföljden (artikel 14).

I de fall där den dömda befinner sig i den utfärdande staten ska den utfärdande staten innan den översänder domen och intyget ge den dömda tillfälle att muntligen eller skriftligen uttrycka sin inställning till framställningen och om så sker underrätta den verkställande staten om den dömdes uppfattning (artikel 6.3).

I vissa fall kan ett samrådsförfarande med den verkställande staten föregå översändandet av domen och intyget (artikel 4.2). Samråd är obligatoriskt i de fall där den verkställande staten enligt rambeslutet inte är skyldig att erkänna domen och verkställa påföljden (artikel 4.3). I övriga fall är samråd frivilligt och kan bl.a. användas i syfte att förvissa sig om att syftet om social återanpassning gynnas av ett överförande av straffverkställigheten. Under detta samråd får den behöriga myndigheten i den verkställande staten lämna ett motiverat yttrande om den bedömer att ett överförande inte skulle tjäna syftet att underlätta den dömdes sociala återanpassning. Sker inget samråd kan den verkställande staten på eget initiativ lämna ett sådant yttrande så snart den mottagit intyget och domen. Ytrandet är inte bindande för den utfärdande staten men lämnas det efter översändandet av domen och intyget måste den utfärdande staten ta ställning till yttrandet och fatta beslut om intyget ska återkallas eller inte (artikel 4.4). Så länge verkställigheten i den verkställande staten inte påbörjats får den utfärdande staten återkalla intyget och ska då uppge skälen till detta (artikel 13).

Om den utfärdande staten beslutar att översända domen och intyget till den verkställande staten ska den behöriga myndigheten i den utfärdande staten med hjälp av ett till intyget bifogat formulär underrätta den dömde om beslutet på ett språk som denne förstår (artikel 6.4 och bilagan till intyget).

När den behöriga myndigheten i den verkställande staten har tagit emot domen och intyget ska den snarast möjligt och senast inom nittio dagar slutgiltigt besluta om den ska erkänna domen och verkställa påföljden. Inom samma tidsrymd ska myndigheten underrätta den utfärdande staten om sitt beslut och om ett eventuellt beslut att anpassa påföljden (artikel 12). Om den utfärdande staten har begärt det ska den verkställande staten dessutom underrätta den utfärdande staten om tillämpliga bestämmelser i den verkställande staten om förtida eller villkorlig frigivning. Den utfärdande staten kan, efter att ha tagit emot denna information, samtycka till tillämpningen av dessa bestämmelser eller återkalla intyget (artikel 17.3). Nationella förfaranden för överklagande i den verkställande staten ska i princip vara avslutade inom nittiodagarsfristen (skäl 22). Om den verkställande staten i undantagsfall inte kan hålla tidsfristen på nittio dagar ska den omedelbart underrätta den behöriga myndigheten i den utfärdande staten och ange skälen till förseningen och den tid som uppskattningsvis behövs för att det slutgiltiga beslutet ska kunna fattas (artikel 12.3). Erkännandet av domen får skjutas upp utöver tidsfristen om intyget är ofullständigt eller om den verkställande staten begär en översättning av domen (artikel 11, 12.2 och 23.3).

Om den verkställande staten överväger att fatta beslut om att inte erkänna domen och verkställa påföljden, är den i fråga om några av vägransgrunderna skyldig att dessförinnan samråda med den utfärdande staten (artikel 9.3). Om en dom avser flera gärningar och en vägransgrund är tillämplig för en av gärningarna måste den verkställande staten dessutom samråda med den utfärdande staten om möjligheten att nå en överenskommelse om delvis erkännande och delvis verkställighet av påföljden innan den vägrar erkännande och verkställighet för hela domen och påföljden (artikel 10).

Så snart den verkställande staten har fattat beslut att erkänna domen och verkställa påföljden ska den dömde, om han eller hon befinner sig i den utfärdande staten, överföras till den verkställande staten. Det ska ske vid en tidpunkt som de båda medlemsstaterna enas om, dock senast inom trettio dagar från beslutet. Vid oförutsedda omständigheter som omöjliggör ett överförande inom den fristen kan överförandet skjutas upp tills hindret har upphört (artikel 15).

Om den dömde inte befinner sig i den utfärdande staten vid tidpunkten för översändandet av domen och intyget och det senare visar sig att den dömde inte kan påträffas i den verkställande staten, ska den verkställande staten enligt artikel 21 (b) genast underrätta den utfärdande staten om detta. Den verkställande staten har då ingen skyldighet att verkställa påföljden. I artikel 21 uppräknas flera situationer där den verkställande staten är skyldig att omedelbart informera den utfärdande staten om verkställigheten av påföljden efter överförandet, bl.a. om den dömde rymmer från anstalten och när verkställigheten fullföljts.

Överförande av straffverkställighet till följd av en europeisk arresteringsorder

Rambeslutet ska även i tillämpliga delar användas vid överförande av straffverkställighet till följd av en föregående europeisk arresteringsorder i de fall det kan bli aktuellt (se avsnitt 4.3). Bestämmelserna i det här aktuella rambeslutet ska tillämpas i den utsträckning som de är förenliga med och inte inverkar på bestämmelserna i rambeslutet om en europeisk arresteringsorder (artikel 25).

Ikraftträdande m.m.

Avsikten är att rambeslutet ska antas så snart som möjligt och att det därefter kan träda i kraft. Enligt artikel 28 ska medlemsstaterna senast tre år efter ikraftträdandet ha vidtagit de åtgärder som är nödvändiga för att genomföra rambeslutet. Framställningar som inkommit efter tidsfristen för genomförandet ska hanteras enligt rambeslutet. En medlemsstat kan dock genom en förklaring skjuta upp rambeslutets tillämplighet för domar som meddelats fram till tre år efter antagandet av rambeslutet (artikel 27). När rambeslutet trätt i kraft ska det i princip ersätta alla andra konventioner och överenskommelser om överförande som tillämpas mellan medlemsstaterna. Medlemsstaterna får dock fortsätta att tillämpa bilaterala och multilaterala överenskommelser om de ytterligare utvecklar målen och förenklar förfarandet enligt rambeslutet (artikel 26).

4 Nuvarande regler

Det internationella samarbetet om överförande mellan Sverige och andra stater av verkställighet av frihetsberövande straff sker som regel på avtalsrättslig grund. Det är även möjligt för Sverige att i undantagsfall samarbeta utan stöd av en internationell överenskommelse. Nedan följer

en översiktlig redogörelse för de överenskommelser om överförande av frihetsberövande straff som Sverige har ingått samt hur de har genomförts i svensk lagstiftning.

Prop. 2007/08:84

4.1 Internationella verkställighetslagen

Allmänt om lagens tillämpningsområde

Enligt lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom (internationella verkställighetslagen) har regeringen behörighet att i förordning bestämma att bl.a. frihetsberövande påföljder som har dömts ut i en annan stat får verkställas i Sverige eller att svenska frihetsberövande påföljder får verkställas i en annan stat, i den mån detta följer av en bilateral eller multilateral överenskommelse som Sverige ingått med en annan stat. Av förordningen (1977:178) med vissa bestämmelser om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom framgår vilka överenskommelser som omfattas av regeringens förordnanden samt vilka stater som tillträtt dessa överenskommelser. De viktigaste överenskommelserna är 1970 års konvention om brottmålsdoms internationella rättsverkningar (brottmålsdomskonventionen, SÖ 1973:55 och SÖ 2000:45), 1983 års konvention om överförande av dömda personer (överförandekonventionen, SÖ 1985:1) med 1997 års tilläggsprotokoll (tilläggsprotokollet, SÖ 2000:53), 1990 års tillämpningskonvention till 1985 års Schengenavtal (Schengenkonventionen, SÖ 1998:49) och de bilaterala avtal om överförande av straffverkställighet som Sverige har ingått¹. Om det inte finns något bilateralt eller multilateralt avtal kan regeringen enligt lagen, om synnerliga skäl föreligger i ett enskilt fall, genom regeringsbeslut förordna att frihetsberövande påföljd som dömts ut i Sverige får verkställas i främmande stat eller att frihetsberövande påföljd som ådömts svensk medborgare eller utlänning med hemvist i Sverige får verkställas här. Regeringens förordnande om att verkställa frihetsberövande påföljd i annan stat får inte omfatta verkställighet av något annat beslut om överlämnande till särskild vård än överlämnande till rättspsykiatrisk vård.

Om ett straff verkställs i Sverige efter överförande hit följer av internationella verkställighetslagen att verkställigheten ska ske enligt svenska regler, vilket bl.a. inkluderar bestämmelserna om villkorlig frigivning. Bestäms inte ny påföljd i Sverige får verkställighet äga rum här även om påföljden är strängare än den som enligt svensk lag kan följa på brotten. Verkställigheten i Sverige får inte ske på sådant sätt att påföljden blir strängare än den påföljd som ådömts i den främmande staten. Den dömde ska också, såvida inte annat följer av den överenskommelse som överförandet baseras på, få räkna till godo vad han eller hon utstått av påföljden i den främmande staten samt den tid han eller hon varit anhållen eller häktad där eller i Sverige på grund av brotten.

¹ Sverige har sedan 1989 ett bilateralt avtal med Thailand om överförande av straffverkställighet (SÖ 1990:35 och SÖ 2004:24) och sedan 2003 ett motsvarande avtal med Kuba (SÖ 2003:34).

Överförandekonventionen syftar i första hand till att främja dömda personers återanpassning till samhället. Konventionen innebär inte någon skyldighet för en stat att överföra eller att överta straffverkställighet. Ett överförande förutsätter alltid både den utfärdande statens och den verkställande statens samtycke. Även den dömda måste samtycka till ett överförande enligt konventionen. Konventionen möjliggör överförande av frihetsberövande påföljder under vissa förutsättningar. År 2001 tillträdde Sverige 1997 års tilläggsprotokoll till överförandekonventionen som – utöver de förutsättningar som gäller enligt konventionen – bl.a. möjliggör överförande i vissa fall utan den dömdes samtycke.

Samtliga medlemsstater i EU har tillträtt överförandekonventionen och 20 medlemsstater, förutom Sverige, har tillträtt tilläggsprotokollet. Flertalet överföranden mellan EU:s medlemsstater sker med stöd av den konventionen och dess tilläggsprotokoll. Överförande inom Norden sker dock som regel med stöd av särskilda regler, se nedan. Antalet överföranden från Sverige till andra medlemsstater inom EU förutom de nordiska länderna har de senaste åren legat på omkring 70 per år men år 2006 var antalet 96 överföranden. Antalet överföranden till Sverige har inte överstigit tio personer per år.

Enligt internationella verkställighetslagen ska en framställning om verkställighet i Sverige av en utländsk frihetsberövande påföljd enligt överförandekonventionen eller dess tilläggsprotokoll göras av behörig myndighet i en annan stat och ges in till Justitiedepartementet. Frågan om verkställighet får ske i Sverige prövas av regeringen. Regeringen kan också, om den dömda samtycker till överförande, besluta att göra en framställning till en annan stat om tillstånd att få verkställa en utländsk påföljd i Sverige.

För att en utländsk påföljd ska få verkställas i Sverige krävs enligt internationella verkställighetslagen att den dömda är svensk medborgare eller har hemvist här. Enligt konventionen gäller som huvudregel att den dömda ska vara medborgare i den verkställande staten. Sverige har dock i en förklaring angett att överförande till Sverige även kan ske av utlänningar med hemvist här. Vidare krävs att den gärning som påföljden avser motsvarar ett brott enligt svensk lag och att den tid för frihetsberövande som återstår när framställningen görs uppgår till minst sex månader såvida inte särskilda skäl talar för att verkställigheten ändå förs över till Sverige. Dessutom är det som angivits ovan en förutsättning att den dömda samtycker till överförande.

Enligt tilläggsprotokollet krävs inte samtycke från den dömda om han eller hon har flytt till den stat där denne är medborgare i syfte att undandra sig verkställigheten av en dom (flyktfallet). Överförande kan även ske utan den dömdes samtycke när han eller hon utöver den frihetsberövande påföljden ska utvisas eller avvisas på grund av brottet genom beslut antingen i brottmålsdomen eller i anslutning till brottmålsdomen. Samma sak gäller när ett beslut får som konsekvens att den dömda inte längre får stanna kvar i domslandet när han eller hon frigges (utvisningsfallet). I flyktfallet finns det enligt internationella verkställighetslagen möjlighet att i Sverige, på begäran av den andra staten, använda tvångsmedel mot den dömda, om det finns risk för att han eller

hon annars undandrar sig verkställighet av påföljden. Sådant tvångsmedel kan komma i fråga både före och efter det att en framställning från den andra staten har gjorts.

Om en framställning om överförande till Sverige beviljas kan regeringen antingen själv meddela de närmare föreskrifter som behövs för verkställigheten i Sverige (s.k. fortsatt straffverkställighet) eller överlämna åt riksåklagaren att hos Stockholms tingsrätt ansöka om att ny påföljd ska bestämmas enligt vad som i svensk lag är föreskrivet om påföljd för motsvarande gärning (s.k. omvandling). Inom ramen för fortsatt straffverkställighet har regeringen möjlighet att i enlighet med konventionen anpassa den utländska påföljden för det fall att den till sin natur eller längd är oförenlig med svensk lag. Regeringen torde t.ex. kunna föreskriva att en utländsk dom på ungdomsfängelse ska verkställas i Sverige som slutet ungdomsvård. Tillämpas omvandlingsförfarandet sker handläggningen enligt rättegångsbalkens regler och den utländska påföljden ersätts med en svensk påföljd meddelad i en dom. Den dömdes skuld får dock inte prövas på nytt i en sådan dom.

Under samma förutsättningar som anges ovan kan framställning göras om att en svensk frihetsberövande påföljd ska verkställas i en annan stat. Sådant framställning görs av Kriminalvården, eller när det gäller verkställighet av överlämnande till rättspsykiatrisk vård, av Socialstyrelsen. Framställningen överlämnas till Justitiedepartementet som vidarebefordrar framställningen till behörig myndighet i den andra staten. När den andra staten inkommit med besked om den samtycker till överförande eller inte, beslutar Kriminalvården respektive Socialstyrelsen slutligt i frågan. Om beslutet går den dömdes emot kan han eller hon överklaga ärendet till regeringen för avgörande. Kriminalvården eller Socialstyrelsen kan, om det finns särskilda skäl, överlämna ärendet direkt till regeringen för avgörande utan att först själv pröva frågan.

Schengenkonventionen

Under samma förutsättningar som beskrivits ovan kan överföranden till och från Sverige ske utan den dömdes samtycke enligt Schengenkonventionen om den dömdes flytt för att undandra sig verkställighet av en dom i domlandet. Sverige tillträdde konventionen 2001 och regeringen är tillämplig i förhållande till de EU-stater som anslutit sig till Schengensamarbetet och är bundna av de relevanta bestämmelserna i Schengenkonventionen.

Brottmålsdomskonventionen

År 1974 tillträdde Sverige brottmålsdomskonventionen. Förutom Sverige har 19 länder, varav tio medlemsstater i Europeiska unionen, tillträtt konventionen. Överföranden enligt brottmålsdomskonventionen är mycket sällsynta, vilket till stor del beror på att förfarandet enligt konventionen är relativt komplicerat. Denna konvention syftar liksom överförandekonventionen till att främja dömda personers återanpassning till samhället och innebär att bl.a. fängelsedomar kan överföras mellan konventionsstaterna. Till skillnad från vad som gäller enligt överförande-

konventionen är en stat i princip förpliktigad att överta verkställigheten efter en framställning, förutsatt att alla förutsättningar är uppfyllda. Samtycke från den dömde är inte heller något krav.

Själva förfarandet är betydligt mer detaljerat än vid överföranden enligt överförandekonventionen, bl.a. krävs ett domstolsbeslut i den verkställande staten för att överförande ska kunna ske. Den reglering i internationella verkställighetslagen som rör brottmålsdomskonventionen är också mer utförlig än den som rör överförandekonventionen. En framställning om verkställighet enligt brottmålsdomskonventionen görs hos Justitiedepartementet. I lagen finns både tvingande och fakultativa vägransgrunder. Bland de tvingande vägransgrunderna märks bl.a. kravet på dubbel straffbarhet och kravet på att den dömde som regel ska vara medborgare eller ha hemvist i Sverige. Till de fakultativa vägransgrunderna räknas bl.a. att påföljden avser ett politiskt eller militärt brott eller ett brott som har begåtts utanför den utfärdande statens territorium. Om regeringen inte avslår framställningen direkt med stöd av vissa av absoluta vägransgrunder ska framställningen överlämnas till riksåklagaren för att denna hos Stockholms tingsrätt ska ansöka om att en ny påföljd bestäms. Handläggningen sker på samma sätt som när omvandlingsförfarandet tillämpas vid överföranden till Sverige enligt överförandekonventionen.

Framställningar om att överföra verkställigheten till en annan stat av en svensk dom får inte göras om den dömde är svensk medborgare och inte samtycker till överförandet eller om man kan förvänta sig att det finns vissa tvingande vägransgrunder i den andra staten. I princip tillämpas samma förfaranderegler vid sådana framställningar som vid framställningar från Sverige enligt överförandekonventionen.

4.2 Nordiska verkställighetslagen

För de nordiska länderna finns en enhetlig och i princip likalydande lagreglering om överförande av verkställighet av straff, för Sveriges del genom lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. De nordiska lagarna möjliggör överförande av bl.a. fängelsestraff eller motsvarande straff mellan de nordiska länderna. Internationella verkställighetslagen gäller inte i fråga om verkställighet som regleras genom den nordiska verkställighetslagen. Verksällighet av beslut om överlämnande till särskild vård omfattas däremot inte av samarbetet. Om det blir fråga om att överföra verkställigheten av rättspsykiatrisk vård till eller från Sverige till ett annat nordiskt land tillämpas i stället överförandekonventionen och den internationella verkställighetslagen.

En frihetsberövande påföljd som dömts ut i ett annat nordiskt land får enligt den nordiska verkställighetslagen verkställas i Sverige, om den dömde är svensk medborgare eller har hemvist här eller, om personen redan befinner sig i Sverige, om det med hänsyn till omständigheterna är lämpligast. Under motsvarande förutsättningar får ett svenskt fängelsestraff verkställas i ett annat nordiskt land. Den dömdes samtycke är inte nödvändigt för överförande och det finns inte i lagen något krav på

dubbel straffbarhet. Innan framställningen görs måste dock som regel domen ha vunnit laga kraft. Prop. 2007/08:84

Beviljas verkställighet i Sverige, ska påföljden omvandlas till fängelse på lika lång tid. Har straffet börjat verkställas i den andra staten ska strafftiden räknas från verkställighetens början i den staten.

De nordiska verkställighetslagarna bygger på direktkontakt mellan de behöriga myndigheterna i respektive stat och på att den rättsliga prövningen görs av de behöriga myndigheterna och inte av regeringarna eller i övrigt på politisk nivå. I Sverige svarar Kriminalvården både för att göra en framställning om överförande och för att slutligt pröva frågan om överförande till och från Sverige. Kriminalvårdens beslut kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Inom ramen för det nordiska samarbetet har under senare år omkring 200 personer överförts för straffverkställighet till Sverige från ett annat nordiskt land och ungefär lika många har i samma syfte överförts från Sverige till ett annat nordiskt land.

4.3 Överförande av straffverkställighet till följd av en europeisk arresteringsorder

Den 1 januari 2004 började EU:s rambeslut om en europeisk arresteringsorder och om överlämnande mellan medlemsstaterna tillämpas (EGT L 190, 18.7.2002, s. 1). Rambeslutet ersatte i princip de utlämningsförfaranden som tidigare tillämpades mellan EU:s medlemsstater och innebär att en person under vissa förutsättningar kan överlämnas för lagföring eller straffverkställighet i den stat som utfärdat arresteringsordern. Rambeslutet har genomförts i svensk rätt genom lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder (arresteringsorderlagen) och genom förordningen (2003:1178) om överlämnande till Sverige enligt en europeisk arresteringsorder.

Enligt arresteringsorderrambeslutet kan det med anledning av en arresteringsorder bli aktuellt att överföra straffverkställigheten till den verkställande staten i två situationer. Det gäller fall när den eftersökte är medborgare eller har annan stark anknytning till den verkställande staten. Den första situationen avser fall när den eftersökte är begärd överlämnad till den utfärdande staten för lagföring. I arresteringsorderlagen finns den situationen reglerad genom att en svensk medborgare som regel inte får överlämnas till en annan medlemsstat för lagföring om han eller hon begär att straffverkställigheten ska ske i Sverige. För att överlämnande för lagföring ska få ske i sådana fall krävs att det finns en garanti från den andra staten om att en eventuell frihetsberövande påföljd som döms ut i den andra staten ska få avtjänas i Sverige. Den andra situationen i arresteringsorderrambeslutet avser fall där den sökte är begärd överlämnad för straffverkställighet. Enligt arresteringsorderlagen ska en begäran om överlämnande av en svensk medborgare för straffverkställighet som huvudregel vägras om den eftersökte begär att påföljden ska verkställas i Sverige. Överlämnande får dock ändå ske om den svenske medborgaren vid tiden för gärningen sedan minst två år stadigvarande har vistats i den utfärdande medlemsstaten, såvida det inte med hänsyn till den eftersöktes personliga förhållanden eller av någon

annan anledning finns särskilda skäl till att påföljden ändå verkställs i Sverige. Ska en frihetsberövande påföljd som dömts ut i en annan medlemsstat verkställas i Sverige, ska den myndighet som ansvarar för verkställigheten i Sverige besluta om överförande av verkställigheten hit.

Av förordningen om överlämnande till Sverige enligt en europeisk arresteringsorder följer att någon som i Sverige har dömts till en frihetsberövande påföljd kan komma att verkställa påföljden i en annan EU-stat om den staten vägrar att överlämna den dömde för straffverkställighet i Sverige eller om den dömde har överlämnats till Sverige för lagföring och det har ställts upp ett villkor om återförande efter avslutad lagföring.

När verkställighet ska överföras, till eller från Sverige, i anslutning till ett ärende om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder, är det i Sverige Kriminalvården, Socialstyrelsen eller Statens Institutionsstyrelse som beslutar om och ombesörjer att verkställigheten överförs. Förfarandereglerna för överförande är delvis samma som vid överföranden enligt internationella verkställighetslagen. En viktig skillnad är att förfarandet inte innefattar någon prövning om överförande ska ske, eftersom detta redan är bestämt genom arresteringsorderförfarandet.

4.4 Straffverkställighet i Sverige av straff utdömda av internationella tribunaler och domstolar

Sverige har ingått straffverkställighetsavtal med Internationella brottmålstribunalen för f.d. Jugoslavien (SÖ 1999:25), Internationella brottmålstribunalen för Rwanda (SÖ 2004:17) och Specialdomstolen för Sierra Leone (SÖ 2006:10). Enligt lagen (1994:569) om samarbete med de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt och lagen (2006:615) om samarbete med Specialdomstolen för Sierra Leone får regeringen besluta att fängelsedomar meddelade av dessa internationella domstolar verkställs i Sverige. I Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen (SÖ 2002:59), som Sverige tillträdde år 2001, finns särskilda regler om verkställighet av straff vilka har genomförts i svensk rätt genom lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen. I lagen finns bestämmelser som möjliggör verkställighet i Sverige av den domstolens avgöranden.

Även i de fall som nu avses är som huvudregel svenska verkställighetsregler tillämpliga, t.ex. bestämmelser om villkorlig frigivning. Det innebär att fängelsedomar utdömda av dessa domstolar i allt väsentligt verkställs på samma sätt som utländska domar som verkställs i Sverige. Verksällighet i Sverige av fängelsestraff utdömda av dessa domstolar skiljer sig dock från övrig verkställighet av utländska fängelsedomar genom att de internationella domstolarna bibehåller starkare kontroll över verkställigheten. Exempelvis kan dessa internationella domstolar när som helst begära att verkställigheten i Sverige ska upphöra och att den dömde återförs till domstolen.

Överförande av verkställighet av frihetsberövande påföljder är inte i sig något nytt i det internationella samarbetet. Sverige har sedan början av 1960-talet deltagit i samarbeten om överförande av frihetsberövande påföljder till och från Sverige. Ärenden om överförande av straffverkställighet är i dag en naturlig del av kriminalvårdens verksamhet.

Rambeslutet bygger på principen om ömsesidigt erkännande. Innebörden av principen är att EU:s medlemsstater ska erkänna och verkställa varandras rättsliga avgöranden och därvid utan vidare prövning godta de bedömningar som den beslutande myndigheten har gjort. I rambeslutet är prövningen av om den andra statens avgörande ska erkännas och verkställas begränsad till ett antal omständigheter (vägransgrunder). Om den verkställande staten finner att det finns en sådan omständighet, får den vägra erkännande och verkställighet. I annat fall ska den verkställande staten överta verkställigheten av påföljden.

Även om överförande av verkställighet i enlighet med ömsesidigt erkännande innebär en principiell nyhet, är den faktiska skillnaden mot dagens samarbete inte så markant i fråga om prövningen av förutsättningarna för överförande. Överförande som sker med stöd av Europarådets konventioner innefattar i praktiken inte någon materiell omprövning av det andra landets dom. En viktig skillnad är dock att det konventionsbaserade samarbetet överlåter åt den verkställande staten att avgöra om överförande ska ske eller inte. I ett samarbete om överförande som sker enligt principen om ömsesidigt erkännande är det den utfärdande staten som avgör om påföljden bör verkställas i en annan stat. Ett sådant samarbete ställer för svensk del krav på lagändringar i fall där Sverige är verkställande stat och en annan EU-stat översänder en dom för verkställighet här.

I avsnitt 5.1 nedan beskrivs de ändringar i lag som kommer att krävas i och med att Sverige antar rambeslutet. Den närmare utformningen av sådan lagstiftning kräver ytterligare överväganden och några författningsförslag föreslås därför inte i denna proposition. Sådana förslag kommer i stället att läggas fram vid ett senare tillfälle. Skälen för detta anges i avsnitt 6.1.

Enligt vad som gäller för rambeslut i allmänhet får dessa genomföras av medlemsstaterna på det sätt som bäst passar den nationella lagstiftningens systematik och utformning. För Sveriges del har detta vid genomförande av tidigare rambeslut inneburit att inte all den lagstiftning som föreslås för att genomföra ett rambeslut alltid direkt har kunnat härledas till de absoluta åtaganden som följer av rambeslutet. Utmärkande för sådan lagstiftning är att den kan ändras utan att Sverige bryter sitt åtagande enligt rambeslutet. Även det nu aktuella rambeslutet bedöms kräva lagstiftning som inte direkt är ett utflöde av det åtagande som följer av rambeslutet men som behövs för att få ett väl fungerande samarbete. I avsnitt 5.2 redogörs för några av de viktigaste frågorna som kommer att kräva närmare överväganden i den lagstiftning som genomför rambeslutet. Inte heller i fråga om dessa regler är det emellertid möjligt att redan här lämna några författningsförslag.

Regeringens bedömning: Det kommer att krävas lagstiftning om att en dom på fängelse eller annan frihetsberövande påföljd, som har meddelats i en annan EU-stat, ska erkännas och verkställas i Sverige på begäran av den andra staten. Av reglerna ska det framgå att erkännande och verkställighet får vägras endast i den utsträckning det följer av rambeslutet och att förfarandet ska ske i enlighet med de tidsfrister som föreskrivs i rambeslutet.

Promemorians bedömning: Överensstämmer i sak med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Remissinstanserna ansluter sig till promemorians allmänna bedömning om krav på ny lagstiftning i detta avseende eller framför inga synpunkter. När det gäller vissa delar framförs synpunkter och förslag på genomförandet av rambeslutet av *Riksdagens ombudsmän, Migrationsverket, Socialstyrelsen, Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* och *Sveriges advokatsamfund*.

Skälen för regeringens bedömning

Rambeslutet innebär ett åtagande att erkänna och verkställa andra EU-staters domar om frihetsberövande påföljder

Enligt den nuvarande regleringen i svensk lag som tillämpas om överförande av frihetsberövande straff och påföljder är Sverige som verkställande stat aldrig skyldig att erkänna och verkställa en annan stats dom, även om förutsättningarna för överförande av straffverkställighet i och för sig är uppfyllda. Rambeslutet introducerar ett nytt sätt att samarbeta om överförande av frihetsberövande påföljder, främst genom att det innebär ett åtagande att som verkställande stat på begäran erkänna och verkställa andra medlemsstaters domar på frihetsberövande påföljder. Det kommer därför att krävas bestämmelser om att en dom på fängelse eller en annan frihetsberövande påföljd som har meddelats i en annan EU-stat ska erkännas i Sverige och att påföljden ska verkställas här på begäran av den andra staten. Bestämmelserna kommer att reglera Sveriges skyldighet att verkställa frihetsberövande påföljder som har dömts ut i andra EU-stater och, som en följd därav, svenska myndigheters rätt att i anstalt omhändertaga personer som har dömts till sådana straff. Regleringen kräver föreskrifter som meddelas genom lag.

Åtagandet enligt rambeslutet innehåller dock vissa begränsningar. Skyldigheten för den verkställande staten att erkänna och verkställa en annan stats dom gäller endast dömda som kan hänföras till vissa personkategorier. Den verkställande staten är skyldig att verkställa frihetsberövande påföljder som avser egna medborgare som bor i den verkställande staten eller som ska utvisas dit. Åtagandet gäller oavsett om den dömde samtycker till överförande eller inte. Enligt regeringens bedömning ska detta åtagande när Sverige är verkställande stat framgå av lagregleringen.

Den verkställande staten får vägra att erkänna och verkställa en annan stats dom endast i den utsträckning det följer av rambeslutet. Utöver de begränsningar som följer av tillämpningsområdet – frihetsberövande påföljder som dömts ut i en annan EU-stat – och av omfattningen av åtagandet att erkänna och verkställa domar för vissa kategorier av dömda, får en medlemsstat vägra erkänna och verkställa en dom endast på de grunder som anges i rambeslutet. Det är dock upp till varje medlemsstat att avgöra vilka avslagsgrunder den staten vill kunna åberopa. Vid genomförandet i Sverige av rambeslutet kommer därför att krävas överväganden i frågan om vilka avslagsgrunder som ska införas och hur dessa ska regleras. Se vidare under avsnitt 5.2 och övervägandena där rörande förutsättningarna för erkännande och verkställighet av en påföljd.

Krav på förfarandet

Rambeslutet innebär en skyldighet för den verkställande staten att fatta beslut om erkännande och verkställighet inom – som regel – nittio dagar efter det att en annan EU-stat begärt överförande av en frihetsberövande påföljd. Av den kommande lagstiftningen ska det därför framgå att beslut om erkännande och verkställighet av en dom och påföljd ska fattas med beaktande av de tidsfrister som rambeslutet anger. I övrigt ålägger rambeslutet inte medlemsstaterna några absoluta åtaganden vad gäller förfarandet när staten är utfärdande eller verkställande stat. Se vidare under avsnitt 5.2 och övervägandena där rörande vissa frågor om förfarandet m.m.

5.2 Närmare om genomförandet av rambeslutet

Allmänt om genomförandet av rambeslutet

I avsnitt 5.1 redovisas de lagstiftningsåtaganden som direkt följer av ett antagande av rambeslutet. Härutöver torde krävas en relativt omfattande reglering – såväl i lag som i förordning – för att på ett ändamålsenligt sätt bygga in de absoluta åtagandena i en praktiskt fungerande reglering. Nedan beskrivs de viktigaste frågorna där det kommer att krävas överväganden i fråga om sådan reglering.

Vid genomförandet i Sverige av rambeslutet är det viktigt att hålla i minnet att åtagandena att erkänna och verkställa andra medlemsstaters domar motsvaras av motsvarande rättighet att som utfärdande stat kunna begära att andra medlemsstater erkänner och verkställer svenska domar. Det innebär att det vid genomförandet bör övervägas vilken reglering som ger de bästa möjligheterna att från Sverige överföra straffverksställigheten för personer med hemvist i andra EU-stater och vars återanpassning bäst gynnas av att verkställigheten överförs till hemlandet.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har anfört några synpunkter i denna del.

Skälen för regeringens bedömning: De frihetsberövande påföljder som i Sverige kan dömas ut för brott är fängelse, rättspsykiatrisk vård och sluten ungdomsvård. Verkställigheten av dessa påföljder kan anförtros en myndighet i en annan stat. Möjligheten att överföra verkställigheten skiljer sig dock åt beroende på vilken internationell överenskommelse och enligt vilken lag överförandet sker, se avsnitt 4. I vissa fall kan även den som begått brott dömas till överlämnande till vård enligt lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall. Verkställighet av sådan påföljd kan enligt nuvarande lagstiftning inte anförtros åt annan stat.

Frihetsberövande påföljder som i utlandet dömts ut för brott kan verkställas i Sverige. Även här skiljer sig möjligheten att överföra straffverkställighet åt beroende på vilken internationell överenskommelse och enligt vilken lag överförandet sker. Om den utländska påföljden till sin natur är sådan att den inte kan verkställas som fängelse, rättspsykiatrisk vård eller sluten ungdomsvård, kan den anpassas till en sådan påföljd. Anpassning sker då till den påföljd i svensk lagstiftning som mest liknar den utländska påföljden.

Rambeslutet är tillämpligt på varje frihetsberövande påföljd som döms ut under en begränsad eller obegränsad tid på grund av en straffbar gärning efter ett straffrättsligt förfarande. En medlemsstat är som utfärdande stat fri att själv välja vilka frihetsberövande påföljder som ska kunna begäras överförda till andra medlemsstater. I det fortsatta lagstiftningsarbetet bör övervägas vilka frihetsberövande påföljder som ska kunna verkställas i en annan EU-stat med stöd av rambeslutet. Utgångspunkten bör vara att de frihetsberövande påföljder som kan överföras enligt nuvarande reglering också ska kunna överföras enligt den nya regleringen. Det har inte framkommit något som tyder på att det av praktiska eller principiella skäl finns anledning att i detta avseende begränsa tillämpningsområdet. Det har visat sig att det i praktiken finns ett behov av överförande av fängelsestraff, rättspsykiatrisk vård och i någon mån också av sluten ungdomsvård. Enligt regeringens bedömning bör verkställighet av dessa påföljder därför kunna överföras från Sverige även enligt det nya systemet.

Som redovisas i avsnitt 5.1 har Sverige som verkställande stat endast begränsade möjligheter att påverka vilka påföljder som kan överföras hit. En särskild svårighet är här de fall där den utländska påföljden är så utformad att den inte utan anpassning kan verkställas i Sverige. Ett exempel på det skulle kunna vara att en utländsk dom på ungdomsfängelse begärs överförd till Sverige. Eftersom det svenska påföljdsystemet inte innehåller en sådan påföljd, måste den anpassas till en svensk påföljd för att kunna verkställas här. Sådana fall är relativt få enligt den nuvarande ordningen och frågan torde endast aktualiseras i undantagsfall även vid tillämpning av rambeslutet. Regleringen bör kunna ta sin utgångspunkt i nuvarande regler om anpassning av utländska påföljder, som finns i bl.a. internationella verkställighetslagen. Det

Frågan om vilka kategorier av dömda som ska omfattas

Remissinstanserna: *Migrationsverket* anser att de kriterier i rambeslutet som rör den dömdes bosättning i den verkställande staten bör utredas och tydligt definieras i det kommande lagstiftningsarbetet. *Migrationsverket* anför vidare att för dömda personer som är flyktingar eller skyddsbehövande i övrigt, är det för Sverige som utfärdande stat viktigt att säkerställa att de inte efter avtjänat straff i den verkställande staten riskerar att sändas vidare till sitt ursprungsland och därmed riskera förföljelse. *Kriminalvården* välkomnar den ökade möjligheten att överföra tredjelandsmedborgare till en annan EU-stat och att den sociala återanpassningen därmed i större utsträckning blir styrande.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt internationella verkställighetslagen krävs det som regel att den dömda är medborgare eller har hemvist i den verkställande staten för att ett överförande ska vara möjligt. Vid överföranden från Sverige med stöd av överförandekonventionen och dess protokoll kan i flertalet fall endast medborgare i den verkställande staten överföras, eftersom få konventionsstater har utvidgat medborgarskapsbegreppet till att även omfatta personer med hemvist i den verkställande staten. Den nordiska verkställighetslagen omfattar överförande av dömda som är medborgare eller har hemvist i den verkställande staten. Den lagen möjliggör dessutom överförande av personer som redan befinner sig i den verkställande staten, om det med hänsyn till omständigheterna är lämpligt att ett överförande äger rum.

Rambeslutets tillämpningsområde omfattar alla som i ett straffrättsligt förfarande i en EU-stat dömts till en frihetsberövande påföljd (se avsnitt 3.2, särskilt artikel 4 i rambeslutet). Rambeslutet utpekar särskilt vissa personkategorier av dömda där medlemsstaterna är skyldiga att erkänna och verkställa domar och påföljder på begäran av en annan EU-stat, såvida ingen vägransgrund är tillämplig. Rambeslutet ger dessutom en medlemsstat möjlighet att genom en förklaring utvidga det tvingande samarbetsområdet som verkställande stat så att den också blir skyldig att verkställa straff avseende vissa andra personkategorier. En sådan förklaring kan lämnas antingen i samband med antagandet eller därefter och får endast effekt i förhållande till medlemsstater som lämnat motsvarande förklaring. Denna möjlighet att på förhand utvidga det tvingande samarbetsområdet avser egna medborgare även om de inte bor eller ska utvisas till den verkställande staten samt personer som inte är medborgare i den verkställande staten men som har varit stadigvarande och lagligen bosatta där sedan minst fem år och kommer att behålla sina permanenta uppehållstillstånd trots den utländska domen. I detta hänseende definieras i rambeslutet permanent uppehållstillstånd närmare. Bland annat avses de personer som innehar giltiga uppehållstillstånd som varaktigt bosatta i enlighet med nationell rätt och gemenskapslagstiftning. I detta sammanhang har *Migrationsverket* framhållit att under det fortsatta lagstiftningsarbetet bör de olika begrepp som tar sikte på den dömdes bosättning närmare utredas, särskilt med beaktande av de

effekter de kan få för omfattningen av de personkategorier som kan komma i fråga för ett överförande.

För övriga personkategorier än de ovan beskrivna är den verkställande staten fri att i varje enskilt fall erkänna och verkställa en dom och påföljd.

Rambeslutet förutsätter en reglering om vilka personkategorier som – vid sidan av det åtagande som följer av rambeslutet – ska vara möjliga att överföra till Sverige. Detta är ett avgörande ställningstagande och rör bl.a. frågan om vilka kategorier av dömda som Sverige som utfärdande stat ska kunna begära överförda till andra EU-stater och vilka kategorier av dömda som Sverige ska kunna ta emot för verkställighet här, även om det inte följer av rambeslutet att Sverige är skyldigt att ta emot dem. Under det fortsatta lagstiftningsarbetet bör särskilt övervägas om Sverige ska utvidga det tvingande samarbetsområdet som verkställande stat genom att lämna en sådan förklaring. Inför ett sådant ställningstagande blir det relevant att, i enlighet med *Migrationsverkets* påpekanden, noggrant analysera vilka dömda personer som omfattas av förklaringen och vilka konsekvenser det får för Sverige både som utfärdande och verkställande stat i händelse av en förklaring. Ställningstagandet får återverknningar på frågan om vilka dömda Sverige som utfärdande stat ska kunna begära överförda till EU-stater. Om en förklaring lämnas öppnas nämligen möjligheten att överföra dömda som omfattas av förklaringen till stater som har lämnat motsvarande förklaring. Det skulle innebära att en medlemsstat med motsvarande förklaring är skyldig att verkställa svenska påföljder som avser vissa kategorier av dömda med permanent uppehållstillstånd i den staten och alla medborgare i den staten, oavsett om de bor där eller inte. På motsvarande vis blir Sverige, om en förklaring lämnas, skyldig att ta emot dömda som hör till dessa kategorier.

Enligt regeringens mening bör utgångspunkten vara att så långt det är möjligt skapa förutsättningar att överföra straffverkställighet så att dömda personer kan avtjäna sina straff där de har den starkaste anknytningen. Detta stämmer, såsom *Kriminalvården* ger uttryck för i sitt remissvar, väl överens med syftet att verkställighet ska ske där den sociala återanpassningen bäst sker. Medborgarskap och permanent uppehållstillstånd i den verkställande staten är i allmänhet ett tecken på stark anknytning till den staten och att återanpassningen sker bäst där. Det talar för en utvidgning av det tvingande samarbetsområdet.

Eftersom rambeslutet ger staterna möjlighet att överföra också i fall utanför det tvingande samarbetsområdet innebär det att det står Sverige och andra stater fritt att enligt sin lagstiftning kunna – efter en bedömning från fall till fall – ta emot varje person som har dömts till en frihetsberövande påföljd för straffverkställighet. En rimlig utgångspunkt bör här vara att inte begränsa den kommande lagstiftningen så att vissa personkategorier aldrig kan omfattas av det nya överförandesystemet. En sådan bedömning skulle innebära en inskränkning i förhållande till dagens ordning. En lämpligare lösning är då i stället att i lag ange vissa kriterier som ledning för när verkställigheten av en påföljd bör kunna överföras för personer som faller utanför det tvingande samarbetsområdet.

I detta sammanhang bör även frågan om möjligheten att överföra dömda personer som ännu inte börjat avtjäna sina straff tas upp. Rambeslutet reglerar inte denna fråga utan lämnar den öppen för medlemsstaterna att lösa. Utgångspunkten bör vara att även dessa personer ska kunna omfattas av den nya regleringen.

Vad gäller *Migrationsverkets* synpunkt om garantier att den dömdes från den verkställande staten inte sänds vidare till tredjeland med risk för förföljelse, torde ett sådant skydd finnas i och med att alla medlemsstater i Europeiska unionen har folkrättsliga förpliktelser att inte sända vidare personer som riskerar sådan behandling enligt bl.a. konventionen om flyktingars rättsliga ställning och dess tilläggsprotokoll och Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

Social återanpassning och betydelsen av den dömdes inställning

Remissinstanserna: *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* anser att det i det fortsatta lagstiftningsarbetet ytterligare bör övervägas om samtycke från den dömdes bör inhämtas även i situationer när inte rambeslutet kräver det med hänsyn till att det övergripande syftet med rambeslutet är att främja den dömdes sociala återanpassning. *Sveriges advokatsamfund*, som ställer sig positiv till en förenkling av överförande av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen, understryker att den dömdes vilja alltid bör beaktas eller komma till uttryck i överförandeprocessen. *Kriminalvården* anför att det förhållandet att den dömdes samtycke inte alltid är nödvändigt bidrar till en effektiv handläggning.

Skälen för regeringens bedömning: Redan när möjligheten att överföra verkställighet av frihetsberövande straff infördes i Sverige på 1960-talet genom den nordiska verkställighetslagen, var syftet att underlätta dömdas återanpassning till ett liv i frihet. Samma syfte ligger bakom regleringen i internationella verkställighetslagen och de internationella överenskommelser som ligger till grund för överförande enligt den lagen. Även rambeslutet har som sitt främsta syfte att underlätta dömdas sociala återanpassning. Innan den utfärdande staten initierar ett överförande bör den enligt rambeslutet förvissa sig om att utsikterna för den dömdes sociala återanpassning förbättras genom ett överförande. Faktorer som personens anknytning till den verkställande staten genom familjeband och språkliga, kulturella, sociala, ekonomiska eller andra band ska särskilt beaktas. Den verkställande stat som tar emot en begäran om överförande har möjlighet att lämna ett yttrande till den utfärdande staten i frågan om anknytning, men ett sådant yttrande är inte bindande för den utfärdande staten.

En fråga som förknippas med den sociala återanpassningen är den dömdes inställning till ett överförande. Enligt tilläggsprotokollet till överförandekonventionen kan överförande i vissa fall ske utan den dömdes samtycke om den dömdes efter avtjänat straff ska utvisas från domlandet eller har flytt till den stat där han eller hon är medborgare, i syfte att undandra sig verkställighet av en dom. I den nordiska verkställighetslagen ställs över huvud taget inte upp något krav på samtycke från den dömdes.

Rambeslutet reglerar i vilka situationer den dömdes samtycke inte kan ställas upp som förutsättning för erkännande av en dom och verkställighet av en påföljd. Samtycke från den dömden får inte krävas av den verkställande staten i de fall där den dömden är medborgare och bor i den verkställande staten, ska utvisas dit till följd av det brott som domen och påföljden avser eller har flytt till den verkställande staten i syfte att undandra sig straffverkställighet. I förhållande till tilläggsprotokollet till överförandekonventionen utvidgar alltså rambeslutet möjligheterna att överföra straffverkställighet utan den dömdes samtycke.

Med anledning av *Sveriges advokatsamfunds* synpunkt om att den dömdes uppfattning bör komma till uttryck i överförandeprocessen, vill regeringen här uppmärksamma att även i de fall samtycke inte krävs, ska den dömden enligt rambeslutet i de fall han eller hon befinner sig i den utfärdande staten ges tillfälle att uttrycka sin uppfattning som då kommer att beaktas i den helhetsbedömning som ska ske i varje enskilt ärende.

Genomförandet av rambeslutet förutsätter en nationell reglering om hur syftet att tillgodose den dömdes behov av social återanpassning på bästa sätt tas till vara. I regleringen bör införas kriterier för hur detta syfte ska bedömas och vilka omständigheter som bör beaktas. Redan enligt det nuvarande samarbetet görs sådana bedömningar och faktorer som hemvist, medborgarskap, familjeband, bostad och arbete är naturliga att beakta vid en sådan bedömning. För att kunna göra dessa bedömningar krävs också en svensk reglering om i vilka fall myndigheterna i Sverige ska kunna inhämta underlag från den verkställande staten samt hur det ska gå till.

I detta sammanhang bör också regleras i vilken utsträckning den dömdes samtycke ska vara en förutsättning för överförande, såväl när Sverige är utfärdande som verkställande stat. Rambeslutets reglering avgränsar endast de situationer när den dömdes samtycke inte får utgöra en förutsättning för överförande. I övriga fall kan medlemsstaterna själva bedöma i vilken utsträckning samtycket bör tillmätas betydelse.

I promemorian anges att begränsningar av rambeslutets samarbetsområde genom att införa krav på samtycke från den dömden även när rambeslutet inte kräver det, vore att frånta rambeslutet ett av dess mervärden. Regeringen delar promemorians bedömning om att ytterligare krav på samtycke begränsar rambeslutets mervärden. Utgångspunkten bör vara att Sverige ska samarbeta med andra medlemsstater så långt rambeslutet ger möjlighet till det. Samtidigt kan det inte uteslutas att det i vissa situationer kan finnas anledning att överväga samtyckeskrav även om inte rambeslutet kräver det i enlighet med vad *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* har angett. Det finns dock anledning att inte redan nu slutligt ta ställning till om den dömdes egen inställning i undantagssituationer bör tillmätas särskild vikt eller utgöra ett krav vid överförande av straffverkställighet. Den frågan får närmare utredas i samband med det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Remissinstanserna: *Sveriges advokatsamfund* anför med hänsyn till den prövning som ska ske att den dömda ska ha rätt till ett offentligt biträde och överprövning av beslutet att överföra honom eller henne.

Skälen för regeringens bedömning: Rambeslutet innehåller få regler som tar sikte på förfarandet. I stor utsträckning överläts åt medlemsstaterna att reglera sådana frågor på det sätt som är lämpligast enligt varje lands nationella system. Av den nya regleringen bör framgå vilka förfaranderegler som ska tillämpas när Sverige är utfärdande stat. Det kommer inte att vara tillräckligt att i detta hänseende enbart reglera de frågor som rambeslutet behandlar, t.ex. samråd mellan de behöriga myndigheterna eller tidsfristen om trettio dagar för överförande av den dömda till den verkställande staten. För att få ett heltäckande och fungerande system kommer det även att behövas bestämmelser om förfarandet utöver vad som behandlas i rambeslutet. Eftersom rambeslutet introducerar ett nytt och från tidigare ordningar fristående system för att hantera överföranden av frihetsberövande påföljder – som dessutom begränsas till EU:s medlemsstater – krävs att den nya regleringen är särskilt anpassad till rambeslutets bestämmelser. I den mån det finns ledning att hämta i nuvarande reglering, bl.a. i internationella verkställighetslagen, bör så naturligtvis ske. Samtidigt innehåller den nuvarande regleringen få regler av mer allmän karaktär; reglerna tar i allmänhet sikte på de specifika förutsättningarna för överförande enligt olika överenskommelser, t.ex. överförandekonventionen.

Det kan konstateras att det krävs bestämmelser i bl.a. följande frågor.

– frågan om vart och på vilket sätt en svensk dom och intyget ska skickas till en annan stat för erkännande och verkställighet,

– frågan om svenska myndigheters skyldighet att i vissa fall underrätta, informera och samråda med den behöriga myndigheten i den verkställande staten,

– frågan om bl.a. frister och förfarande för översändande av den dömda till den verkställande staten,

– frågan om förutsättningarna för den utfärdande myndigheten att begära att den verkställande staten i avvaktan på att verkställigheten inleds i den staten använder tvångsmedel mot den dömda om denne redan befinner sig i den verkställande staten, och

– frågan om när och hur den utfärdande myndigheten ska kunna ge samtycke till lagföring eller annat frihetsberövande för ett annat brott än det brott som överförandet avser, som begicks före överförandet, dvs. reglering som behandlar den s.k. specialitetsprincipen.

Rambeslutet medför även att andra frågor tas upp, t.ex. behovet av att införa regler om offentligt biträde och möjligheten att begära omprövning eller överprövning av ett beslut om överförande från Sverige i linje med vad *Sveriges advokatsamfund* har angett.

Förfarandereglerna bör i viss utsträckning kunna regleras genom bestämmelser i förordning.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har anfört några synpunkter i denna del.

Skälen för regeringens bedömning: Av den nya regleringen bör även framgå vilka förfaranderegler som ska tillämpas när Sverige är verkställande stat. Av samma skäl som redovisats ovan i fråga om förfaranderegler som utfärdande stat är det inte tillräckligt att enbart genomföra de förfaranderegler som anges i rambeslutet. Inte heller här bedöms nuvarande regler kunna tillämpas i någon större utsträckning utan det krävs för genomförandet nya regler som är särskilt anpassade till rambeslutet.

Det kan konstateras att det krävs bestämmelser i bl.a. följande frågor:

- frågan om vilket eller vilka språk som intyget kan vara skrivet på eller översatt till,
- frågan om den behöriga myndigheten ska kunna begära att domen eller delar av den ska översättas till svenska eller något av unionens officiella språk,
- frågan om tvångsmedel bör kunna användas när den dömde redan befinner sig här i landet och, vid sådan bedömning, förutsättningar för användning av sådana tvångsmedel,
- frågan om regler för anpassning av en utländsk påföljd,
- frågan om reglering av när och hur den verkställande myndigheten ska kunna begära samtycke till lagföring eller annat frihetsberövande för något annat brott än det brott som överförandet avser, som begicks före överförandet, dvs. reglering som behandlar den s.k. specialitetsprincipen, och
- frågan om skyldigheten enligt rambeslutet för svenska myndigheter att i vissa fall underrätta, informera och samråda med den behöriga myndigheten i den andra staten.

Regeringen finner att rambeslutet också väcker frågor om behovet att införa regler om offentligt biträde och om möjlighet att begära omprövning eller överprövning av ett beslut om överförande till Sverige.

Regleringen torde i allt väsentligt införas genom lag medan vissa frågor kan komma att regleras i förordning.

Behöriga myndigheter

Remissinstanserna: *Socialstyrelsen* framhåller att i det fortsatta lagstiftningsarbetet bör det, vid ställningstagandet från svensk sida om behöriga myndigheter, beaktas att Socialstyrelsens huvudsakliga uppdrag inte rör frågor om straffverkställighet.

Skälen för regeringens bedömning: Rambeslutet överlämnar åt medlemsstaterna att bestämma vilken eller vilka myndigheter som ska vara behöriga för de uppgifter som utpekats i rambeslutet. Rambeslutet ställer inte något krav på att de behöriga myndigheterna ska vara rättsliga myndigheter, t.ex. åklagare eller domstol.

Det bör införas regler om vilken eller vilka svenska myndigheter som ska vara behöriga enligt bestämmelserna i rambeslutet när Sverige är utfärdande stat. Av rambeslutet framgår att en behörig myndighet i den utfärdande staten bl.a. har till uppgift att översända domen och intyget till

den verkställande staten och att underrätta den dömda om åtgärden. Den behöriga myndigheten i den utfärdande staten har i vissa fall en skyldighet enligt rambeslutet att informera och samråda med den behöriga myndigheten i den verkställande staten.

Enligt internationella verkställighetslagen, som reglerar överföranden med stöd av bl.a. överförandekonventionen, är det Kriminalvården eller Socialstyrelsen som beslutar om en frihetsberövande påföljd får verkställas utomlands när det finns stöd i en internationell överenskommelse. Om en sådan överenskommelse saknas är det regeringen som beslutar om verkställighet. Enligt nordiska verkställighetslagen är det Kriminalvården som fattar beslut om överförande av fängelsedomar från Sverige. I anslutning till ett ärende om överlämnande till Sverige enligt en europeisk arresteringsorder kan, utöver Kriminalvården och Socialstyrelsen, även Statens institutionsstyrelse besluta om överförande av straffverkställighet till en annan EU-stat.

Det är naturligt att i det fortsatta lagstiftningsarbetet i första hand låta den nuvarande regleringen tjäna som utgångspunkt för bedömningen av vilken eller vilka myndigheter som ska utses till utfärdande myndighet enligt rambeslutet. När det gäller överförande av fängelsestraff är det naturligt att Kriminalvården ges uppgiften som behörig myndighet när Sverige är utfärdande stat. Det största antalet ärenden kommer att avse fängelsestraff. I promemorian anges att vid verkställighet av andra påföljder än fängelse, t.ex. sluten ungdomsvård och rättspsykiatrisk vård, torde Statens institutionsstyrelse och Socialstyrelsen vara naturliga beslutande myndigheter. Mot bakgrund av att det sannolikt krävs en relativt hög grad av specialisering och kontinuitet för att uppnå en så effektiv tillämpning av rambeslutet som möjligt och med beaktande av vad *Socialstyrelsen* anför, anser regeringen att det finns skäl att överväga även andra lösningar. Frågan får bli föremål för fortsatta överväganden under det kommande lagstiftningsarbetet.

Vid genomförandet av rambeslutet bör det även införas reglering om vilken eller vilka svenska myndigheter som ska vara behöriga enligt bestämmelserna i rambeslutet när Sverige är verkställande stat. I fråga om överföranden av straffverkställighet av frihetsberövande påföljder till Sverige är beslutsrätten enligt internationella verkställighetslagen förbehållen regeringen. Enligt nordiska verkställighetslagen är det Kriminalvården som fattar beslut om överförande av fängelsedomar till Sverige. I anslutning till ett ärende om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder kan, utöver Kriminalvården, även Socialstyrelsen och Statens institutionsstyrelse besluta om överförande av straffverkställighet till Sverige. Rambeslutet överlämnar åt medlemsstaterna att bestämma vilken eller vilka myndigheter som ska vara behöriga för de uppgifter som utpekats i rambeslutet. En behörig myndighet i den verkställande staten har till uppgift att bl.a. pröva vägransgrunderna och besluta om erkännande av domen och verkställighet av påföljden. Vidare är den i vissa fall skyldig att informera och samråda med den behöriga myndigheten i den utfärdande staten.

Även när det gäller frågan om behöriga myndigheter när Sverige är verkställande stat är det naturligt att i det fortsatta lagstiftningsarbetet låta den reglering som gäller i dag för vilka myndigheter som beslutar om överföranden av straffverkställighet av frihetsberövande påföljder från

Sverige tjäna som utgångspunkt. Senare års utveckling på området för straffrättsligt samarbete inom EU har gått mot en decentralisering av beslutsfattande och beslut som tidigare fattades av regeringar och ministerier fattas nu i allt större utsträckning av myndigheter. På så vis flyttas beslutsrätten närmare den verksamhet som besluten rör. En motsvarande utveckling har skett i svensk lagstiftning där det vid genomförande av EU-rambeslut har överlåtits åt myndigheter att fatta beslut i frågor där regeringen tidigare haft ensam beslutsrätt. I samband med genomförandet av arresteringsorderrambeslutet infördes regler som innebär att det fullt ut är myndigheter – Kriminalvården, Statens institutionstyrelse och Socialstyrelsen – som beslutar om överförande av straffverkställighet till eller från Sverige. De principiella ställningstaganden som låg till grund för det ställningstagandet är relevanta även här. Utgångspunkten, att myndigheter i direktkontakt med andra länders myndigheter ska handlägga ärenden, gäller således. Det kan dock, bl.a. mot bakgrund av att prövningen av rambeslutets avslagsgrunder kan kräva svåra straffrättsliga bedömningar, enligt regeringen finnas skäl att överväga en ordning där olika myndigheter utför olika delar av prövningen.

Förutsättningar för erkännande och verkställighet av en påföljd

Remissinstanserna: I fråga om krav på dubbel straffbarhet delar *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* promemorians bedömning att det ytterligare bör övervägas i vilken utsträckning ett krav ska uppställas. Fakultetsnämnden anser att det finns skäl mot att uppställa *ett krav* på dubbel straffbarhet men att det kan finnas ett värde i *en möjlighet* att vägra erkännande vid frånvaro av dubbel straffbarhet, särskilt om överförande kan ske utan den dömdes samtycke. I övrigt framhåller fakultetsnämnden att det av straffprocessuell lagstiftning som bygger på principen av ömsesidigt erkännande bör framgå att det finns möjlighet att vägra erkännande med hänvisning till grundläggande rättsprinciper och Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. *Riksdagens ombudsmän* anser att Sverige, med hänvisning till legalitetsprincipen, även beträffande de brott som anges i artikel 7.1 bör uppställa ett krav på dubbel straffbarhet på det sätt som rambeslutet ger möjlighet till genom att lämna en förklaring med stöd av artikel 7.4.

Skälen för regeringens bedömning: I internationella verkställighetslagen finns ett krav på dubbel straffbarhet för att verkställighet av en utländsk frihetsberövande påföljd ska få ske i Sverige. Något sådant krav finns inte i den nordiska verkställighetslagen. I den reglering som bygger på rambeslutet om en europeisk arresteringsorder är kravet på dubbel straffbarhet i princip begränsat till de brott som särskilt anges och som motsvarar de brott som återfinns i artikel 7.1 i detta rambeslut.

Liksom i rambeslutet om en europeisk arresteringsorder innebär detta rambeslut att den verkställande staten inte får ställa krav på dubbel straffbarhet om den utfärdande staten gjort bedömningen att påföljden grundas på en gärning som motsvarar något av de brott som räknas upp i artikel 7.1. Den verkställande staten kan inte ifrågasätta den utfärdande

statens bedömning om att brottet omfattas av denna uppräknig. För övriga fall är den verkställande staten fri att uppställa ett krav på dubbel straffbarhet. Den verkställande staten kan dock enligt detta rambeslut lämna en förklaring om att den inte kommer att tillämpa artikel 7.1, dvs. att den generellt inte bortser från kravet på dubbel straffbarhet för de brott som anges i den bestämmelsen.

Riksdagens ombudsmän anser att Sverige alltid bör upprätthålla kravet på dubbel straffbarhet och därför lämna en förklaring. Mot en sådan ordning talar enligt regeringen det förhållandet att det handlar om redan dömda personer vars möjligheter till social återanpassning i stor utsträckning är beroende av i vilken medlemsstat de avtjänar påföljden. I förhållande till internationellt rättsligt samarbete som gäller åtgärder i syfte att utreda och lagföra en misstanke om brott gör sig vid överförande av straffverkställighet upprätthållandet av kravet på dubbel straffbarhet inte lika starkt gällande. Det kan därför ifrågasättas om det är motiverat att alltid ställa upp krav på dubbel straffbarhet. Något principiellt hinder mot att avstå från krav på dubbel straffbarhet torde inte finnas. Den svenska regleringen om det nordiska överförandesystemet, som visserligen bygger på frivillighet, innehåller inga krav på dubbel straffbarhet.

Enligt regeringens bedömning finns dock inte anledning att redan nu ta slutlig ställning, utan frågan om Sverige som verkställande stat ska undanta kravet på dubbel straffbarhet eller lämna en förklaring enligt ovan bör bli föremål för fortsatta överväganden under det kommande lagstiftningsarbetet. Väljs det förra alternativet måste den svenska regleringen undanta de brott som anges i artikel 7.1 från kravet på dubbel straffbarhet. Det kan inte heller uteslutas att de fortsatta övervägandena leder till slutsatsen att kravet på dubbel straffbarhet bör begränsas mer än vad rambeslutet kräver, dvs. att kravet på dubbel straffbarhet bör slopas för fler brott. Samtidigt vill regeringen peka på möjligheten att i vissa fall välja en lösning linje med vad *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* förespråkar, dvs. att göra kravet på dubbel straffbarhet fakultativt i vissa fall. För att möjliggöra en sådan ordning måste Sverige lämna en förklaring enligt ovan.

Som redovisats i avsnitt 5.1 får erkännande och verkställighet av en påföljd och dom inom det tvingande samarbetsområdet vägras endast enligt de grunder som anges i rambeslutet. Rambeslutet innehåller en uttömmande reglering av vägransgrunder. I dessa delar skapar rambeslutet möjligheter att i nationell rätt införa bestämmelser som gör det möjligt att vägra att erkänna domen och verkställa påföljden. Rambeslutet innebär dock inget åtagande att införa sådana vägransgrunder eller någon skyldighet att göra dem obligatoriska.

Bestämmelserna i artikel 9 i rambeslutet utgör ramen för i vilka situationer erkännande och verkställighet kan vägras. Några av vägransgrunderna i artikeln är uttryckligen relaterade till den verkställande statens rättssystem. Den verkställande staten har exempelvis möjlighet att vägra erkännande och verkställighet med hänvisning till den verkställande statens reglering om påföljdspreskription, straffbarhetsålder eller immunitet. Hit kan också föras möjligheten att vägra straffverkställighet vid avsaknad av dubbel straffbarhet. Om påföljden rör en psykiskt sjuk lagöverträdare kan den verkställande staten vidare vägra överförande om påföljden är av sådan art att den trots anpassningsmöjligheten inte kan

verkställas enligt rätts- eller hälsovårdssystemet i den verkställande staten. Vissa vägransgrunder är av mer formell karaktär som t.ex. möjligheten att vägra erkännande och verkställighet om mindre än sex månader av påföljden återstår att avtjäna av påföljden när begäran inkommer eller om det intyg som ska bifogas domen inte är fullständigt eller de kriterier som är hänförliga till den dömde inte är uppfyllda, t. ex. om det visar sig att han eller hon inte är medborgare i den verkställande staten. Därutöver kan den verkställande staten åberopa principen om *ne bis in idem* som skäl för vägran, dvs. det förhållandet att den dömde har dömts två gånger för samma gärning. Den verkställande staten kan också under vissa förutsättningar åberopa att den dömde dömts i sin utemåland. Om den utfärdande staten inte samtycker till att den dömde i den verkställande staten lagförs eller frihetsberövas för annat brott än det som överförandet avser och som begicks före överförandet, kan också överförande nekast av den verkställande staten. Slutligen finns det en s.k. territorialitetsklausul som vid exceptionella omständigheter ger den verkställande staten möjlighet att vägra erkännande och verkställighet när gärningen helt eller delvis begåtts på den verkställande statens territorium.

Om en dom avser flera gärningar och en vägransgrund är tillämplig endast för en av gärningarna, kan den verkställande staten antingen vägra erkännande och verkställighet för hela domen och påföljden eller i det enskilda fallet komma överens med den utfärdande staten om delvis erkännande och verkställighet, dock under förutsättning att det inte leder till att påföljden blir längre (artikel 10).

Utöver vägransgrunderna i artikel 9 finns det andra bestämmelser som är att jämföras med vägransgrunder. En medlemsstat ges i rambeslutet t.ex. i skälen som föregår artikeltexten en rätt att tillämpa sina konstitutionella regler om förenings-, tryck- och yttrandefrihet i andra medier och behöver inte heller verkställa en påföljd om det finns skäl att tro att beslutet har utfärdats för att straffa en person på grund av personens kön, ras, religion, etniska ursprung, nationalitet, språk, politiska åsikter eller sexuella läggning eller om personens ställning kan bli lidande av någon av dessa orsaker (se avsnitt 3.2).

I det fortsatta lagstiftningsarbetet måste det övervägas vilket behovet är av vägransgrunder vid erkännande och verkställighet i Sverige av frihetsberövande påföljder enligt rambeslutet och i vilken utsträckning rambeslutets vägransgrunder bör genomföras i svensk rätt. Det bör övervägas om de vägransgrunder som införs, eller vissa av dem, ska vara obligatoriska eller fakultativa. Regleringen av vägransgrunderna ska ske genom lag.

Utgångspunkten vid en svensk reglering av vägransgrunderna bör vara att skapa ett flexibelt, effektivt och rättssäkert system för överförande av frihetsberövande påföljder. Med den utgångspunkten torde det vara rimligt att införa vägransgrunder när underlaget är alltför ofullständigt eller formella förutsättningar i övrigt inte är uppfyllda. Detsamma torde gälla när så kort tid av straffet kvarstår att det inte framstår som meningsfullt att genomföra ett överförande. Om det inte finns materiella förutsättningar att verkställa domen, t.ex. på grund av immunitet, är det självklart att genom en vägransgrund skapa förutsättningar att kunna vägra verkställighet i landet. Andra tänkbara vägransgrunder som t.ex.

avser principen om *ne bis in idem*, preskription, utevarodomar och personer som på grund av sin ålder inte kunnat lagföras i Sverige kan avse ett stort antal disparata situationer. Samma argumentation som redovisats avseende kravet på dubbel straffbarhet gör sig i vissa situationer gällande även här. Ambitionen måste vara att skapa ett flexibelt system, vilket gör att det torde finnas skäl att överväga hur vägransgrunderna ska utformas. När det gäller vilka uttryckliga vägransgrunder som ska införas bör även närmare övervägas vad *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* har angett, dvs. att det av den svenska regleringen bör framgå att det finns en möjlighet att vägra verkställighet med hänvisning till grundläggande rättsprinciper och Europakonventionen för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

Verkställighetsregler efter ett överförande

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har anfört några synpunkter i denna del.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt nuvarande regler om överförande av straffverkställighet till Sverige tillämpas svenska verkställighetsregler efter ett överförande hit. Det innebär exempelvis att svenska regler om villkorlig frigivning tillämpas när ett utländskt fängelsestraff verkställs i Sverige.

Rambeslutet föreskriver att verkställigheten av en påföljd ska ske enligt lagen i den verkställande staten. Det gäller således även bestämmelser om förtida och villkorlig frigivning. Samtidigt ger rambeslutet en möjlighet för den verkställande staten att ta hänsyn till bestämmelserna i den utfärdande statens lag i detta hänseende. En omständighet som kan tala för att tillämpa eller ta hänsyn till den utfärdande statens regler om villkorlig frigivning är att ett överförande annars inte kan komma till stånd, om den utfärdande staten inte kan godta den verkställande statens regler om villkorlig frigivning.

Av rambeslutet följer således att svenska regler om verkställighet ska tillämpas efter ett överförande till Sverige. I vissa undantagssituationer kan dock den utfärdande statens reglering om villkorlig frigivning vara relevant även vid verkställighet i Sverige. Skälet till detta är att de olikheter som finns i staternas straffsystem annars kan leda till att ett i grunden önskvärt överförande av straffverkställighet annars inte kommer till stånd. I det fortsatta lagstiftningsarbetet bör därför övervägas om den behöriga myndigheten i Sverige ska kunna tillämpa eller ta hänsyn till den utfärdande statens regler om förtida eller villkorlig frigivning under vissa förutsättningar.

En annan fråga gäller möjligheten för den utfärdande staten att återkalla en begäran om överförande. Rambeslutet ger den utfärdande staten möjlighet att återkalla en begäran om överförande innan verkställigheten har påbörjats i den andra staten, dvs. även efter det att den verkställande staten beslutat att överta straffverkställigheten och i princip även efter det att den dömda överförs dit. Med anledning av denna möjlighet bör det enligt regeringens mening övervägas om det i undantagsfall och – i så fall – under vilka förutsättningar det ska finnas

en möjlighet att återkalla en svensk begäran om överförande, t.ex. om tidpunkten för villkorlig frigivning i den andra staten infaller så tidigt att verkställighetstiden blir betydligt kortare än vad den hade blivit om verkställigheten skett i Sverige. Ett alternativ till återkallelse i ett enskilt fall kan vara att den behöriga myndigheten, som ett villkor för överförande, kräver att villkorlig frigivning sker vid en sådan tidpunkt att verkställigheten inte blir kortare än vad den hade blivit om verkställigheten skett i Sverige.

Förhållandet till det nordiska systemet

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har anfört några synpunkter i denna del.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt rambeslutet ska medlemsstaterna kunna fortsätta att tillämpa andra avtal och överenskommelser som är i kraft när rambeslutet antas, förutsatt att dessa är mer långtgående och bidrar till att ytterligare förenkla och underlätta förfarandena för verkställighet av frihetsberövande påföljder. I avsnitt 6.2 föreslås att Sverige bör lämna en underrättelse om att fortsätta tillämpa den nordiska överenskommelsen om överförande när det gäller fängelsestraff i förhållande till Danmark och Finland. Oavsett om Sverige lämnar en sådan underrättelse eller inte, kommer det enligt regeringens bedömning att krävas regler om hur den nordiska verkställighetslagen förhåller sig till den nya lagstiftningen om överförande mellan EU:s medlemsstater. Lämnas en underrättelse måste det – eftersom det nordiska systemet för närvarande endast omfattar överföranden av fängelsestraff och inte andra frihetsberövande påföljder – särskilt framgå i vilka fall den nordiska verkställighetslagen respektive den nya regleringen om överförande mellan EU:s medlemsstater ska tillämpas vid överföranden mellan Sverige och Danmark och Finland.

Arresteringsorderfallen

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har anfört några synpunkter i denna del.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt rambeslutet om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna kan det i två situationer bli aktuellt att överföra straffverkställigheten till följd av en föregående arresteringsorder, se avsnitt 4.3. I avsaknad av närmare reglering i rambeslutet om en europeisk arresteringsorder, har medlemsstaterna under förhandlingarna ansett att det nu aktuella rambeslutet bör innehålla regler om förfarandet vid överförande av straffverkställighet till följd av en föregående arresteringsorder. Bestämmelserna i rambeslutet ska därför tillämpas i den utsträckning de är förenliga med och inte inverkar på bestämmelserna i rambeslutet om en europeisk arresteringsorder.

Regeringen anser att utgångspunkten för regleringen bör vara att underlätta möjligheterna att överföra straffverkställighet enligt arresteringsorderrambeslutet. I de situationer överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder sker för lagföring kan det finnas starka skäl, inte minst

med hänsyn till den misstänkte, för en reglering som på ett effektivt sätt säkrar att det utdömda straffet kan verkställas i hemlandet. I lagen om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder och i förordningen om överlämnande till Sverige enligt en europeisk arresteringsorder finns regler som möjliggör överförande av verkställighet till och från Sverige. Det är naturligt att utgå från den regleringen och de överväganden som ligger till grund för dessa regler.

Övergångsbestämmelser m.m.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har anfört några synpunkter i denna del.

Skälen för regeringens bedömning: När rambeslutet träder i kraft är utgångspunkten att det ska ersätta alla nuvarande samarbetsinstrument om överförande. Medlemsstaterna ska senast tre år efter ikraftträdandet ha vidtagit alla åtgärder som är nödvändiga för att genomföra rambeslutet. Som huvudregel ska framställningar som inkommit efter tidsfristen för genomförandet hanteras enligt rambeslutet. Medlemsstaterna får dock i samband med antagandet av rambeslutet förklara att de som utfärdande och verkställande stat kommer att fortsätta att behandla framställningar som rör äldre domar meddelade före genomförandetidpunkten, i enlighet med nu tillämpliga ordningar. I avsnitt 6.2 föreslås att Sverige inte ska lämna någon sådan förklaring.

Oavsett om Sverige lämnar en förklaring eller inte krävs övergångsbestämmelser i lag som reglerar övergången från den nuvarande regleringen till den lagstiftning som genomför rambeslutet. Erfarenheterna från tillämpningen av arresteringsorderrambeslutet visar att det krävs en beredskap i lagstiftningen för att olika medlemsstater genomför rambeslut vid olika tidpunkter och med olika slags övergångslösningar. Det finns därför enligt regeringen skäl att överväga lösningar i den svenska lagstiftningen som övergångsvis möjliggör en flexibel tillämpning av reglerna.

6 Antagande av rambeslutet och svenska förklaringar till rambeslutet

Prop. 2007/08:84

6.1 Antagande av rambeslutet

Regeringens förslag: Riksdagen godkänner utkastet till Europeiska unionens rambeslut om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på brottmålsdomar avseende fängelse eller andra frihetsberövande åtgärder i syfte att verkställa dessa inom Europeiska unionen.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Riksdagens ombudsmän* har inte motsatt sig ett antagande av rambeslutet men har anfört att vissa av de skäl som hänförs till vissa grundläggande fri- och rättigheter bör återfinnas i en av rambeslutets artiklar. Samtliga övriga remissinstanser tillstyrker att Sverige röstar för ett antagande av rambeslutet eller har förklarat att de inte har någon erinran mot detta. *Kriminalvården* har bl.a. lyft fram att rambeslutet kommer att skapa i sin helhet ett effektivare system. Vidare har *Kriminalvården* pekat på behovet av att Sverige kan utnyttja hela den tid på tre år som står till förfogande för genomförandet. *Sveriges advokatsamfund* är positiv till en förenkling av överförande av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen. *Åklagarmyndigheten* anser att det är angeläget att överförande av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen förenklas och effektiviseras.

Skälen för regeringens förslag

Rambeslutet syftar till att förenkla och effektivisera överförandet av frihetsberövande påföljder mellan medlemsstaterna och att ge dömda bättre möjligheter att kunna avtjäna sådana straff i sina hemländer. Rambeslutet syftar också till att närma medlemsstaternas lagstiftning till varandra och är enligt artikel 34.2 i Fördraget om Europeiska unionen bindande för medlemsstaterna när det gäller det resultat som ska uppnås, men överläter åt staterna att bestämma hur. Genomförandet av rambeslutet i Sverige bedöms kräva lagändringar (se avsnitt 5.1). Det krävs därför enligt 10 kap. 2 § regeringsformen riksdagens godkännande innan Sverige kan rösta för ett antagande av rambeslutet i ministerrådet. Sverige har lämnat en parlamentarisk reservation med den innebörden.

Fortsatt utveckling av det straffrättsliga samarbetet inom Europeiska unionen

Inom EU har det straffrättsliga samarbetet mellan medlemsstaterna kontinuerligt utvecklats. Den fria rörligheten, som är en av unionens grundpelare, medför att personer lätt kan röra sig mellan olika EU-stater. I takt med den ökade rörligheten mellan dessa stater, ökar också den gränsöverskridande brottsligheten och unionens invånare begår i större utsträckning brott i EU-stater som inte är deras hemländer. Många av de

rättsakter som förhandlats fram inom EU, t.ex. rambeslutet om en europeisk arresteringsorder och om överlämnande mellan medlemsstaterna och rambeslutet om verkställighet i europeiska unionen av beslut om frysning av egendom eller bevismaterial, har till syfte att bekämpa allvarlig och gränsöverskridande brottslighet. Lika viktigt som att det inom EU finns effektiva samarbetsformer för brottsbekämpning är att det finns ett väl fungerande system för erkännande och verkställighet av påföljder. Ett rambeslut om bötesstraff har redan antagits, vilket möjliggör att bötesstraff kan drivas in i ett annat EU-land än den utfärdande staten, t.ex. om en bötfälld person flyttar från den utfärdande staten eller har egendom i en annan medlemsstat än den utfärdande staten. I samma syfte har det antagits ett rambeslut om tillämpningen av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om förverkande.

Det nu aktuella rambeslutet har ett delvis annat syfte än dessa rambeslut. Eftersom rambeslutet förutsätter att verkställigheten i de allra flesta fall redan påbörjats i den utfärdande staten, syftar det inte främst till att säkerställa att verkställigheten kommer till stånd utan att den ska äga rum där det är lämpligast. Så som utvecklas längre fram i detta avsnitt ger rambeslutet enligt regeringens bedömning bättre förutsättningar för en human och ändamålsenlig kriminalvård, där dömda avtjänar straff i den miljö som ger dem de bästa möjligheterna till återanpassning. Samtidigt finns det i rambeslutet inslag som motverkar att det skapas tillflyktsorter för dömda inom EU, bl.a. genom möjligheten att överföra straffverkställighet i de fall den dömde flytt till verkställighetslandet och genom att rambeslutet kan tillämpas oberoende av om den dömde finns i den utfärdande staten eller inte.

Ett väl fungerande system för verkställighet och erkännande av frihetsberövande påföljder inom EU kompletterar samarbetet på lagföringsstadiet och bidrar på så sätt till att effektivisera brottsbekämpningen inom EU.

Bättre möjligheter för dömda att kunna verkställa straff i sina hemländer

Det övergripande syftet med rambeslutet är att skapa bättre förutsättningar för dömda personers sociala återanpassning. Ett rimligt antagande är att förutsättningarna för en god återanpassning i allmänhet ökar om den dömde får avtjäna straffet i det land till vilket han eller hon har sin starkaste anknytning genom bl.a. hemvist och familj och där den dömde ska leva efter frigivning från straffet. Det kan vidare antas att förutsättningarna för återanpassningen är bäst om överförandet av verkställigheten kommer till stånd i ett så tidigt skede av verkställigheten som möjligt. I många fall är också själva verkställigheten i ett främmande land särskilt betungande för den dömde, utan närhet till anhöriga och med begränsade möjligheter till kontakt på sitt eget språk med andra intagna och med personal.

Även om överförandekonventionen och tilläggsprotokollet ger goda förutsättningar för samarbete skapar rambeslutet bättre möjligheter för dömda personer att få avtjäna straff i sina hemländer. Den verkställande staten är enligt rambeslutet, till skillnad från överförandekonventionens reglering som bygger på frivillighet, i vissa fall skyldig att överta verk-

ställigheten. Rambeslutet är mer långtgående och täcker fler situationer än dagens system eftersom det innehåller färre krav på samtycke från den dömde, och dessutom kan tillämpas på en vidare krets av personer än endast de som är medborgare i den verkställande staten. Rambeslutet är nämligen tillämpligt vid överföranden av alla som inom EU dömts i en annan stat än den i vilken de har sin hemvist eller medborgarskap. För vissa av dessa personer är den verkställande staten dessutom skyldig att erkänna en dom och verkställa en påföljd, nämligen i sådana fall domen rör egna medborgare som bor i eller ska utvisas till medborgarskapsstaten. Härutöver ger rambeslutet möjlighet för den verkställande staten att genom en förklaring generellt utvidga det tvingande samarbetsområdet till att även omfatta vissa andra grupper av dömda. Regeringen anser således att rambeslutet, med sitt utökade tillämpningsområde och tvingande karaktär, skapar bättre förutsättningar för ett förbättrat kriminalvårdssamarbete mellan EU:s medlemsstater. Rambeslutet sätter, vilket regeringen vill betona, på ett tydligt vis den dömdes sociala återanpassning i förgrunden för detta samarbete, där utgångspunkten alltid är att den dömde bäst gynnas av att avtjäna straffet i den miljö där han eller hon kommer att vistas efter frigivningen.

Ett effektivare system

Dagens system är i vissa delar tungrott och innebär ingen skyldighet för en stat att verkställa påföljder som dömts ut i en annan stat. Med det nya obligatoriska systemet ökar förutsebarheten och med det följer att samarbetet blir mer effektivt. Med tydliga regler kan både dömda och de stater som berörs förutse om och hur ett överförande kan ske. Det utökade tillämpningsområdet bidrar till ett utvecklat samarbete. Införandet av tidsfrister är en nyhet som introduceras genom rambeslutet. Tidsfrister införs dels för beslut om erkännande och verkställighet dels för överförandet av den dömde till den verkställande staten efter att beslut har fattats. Detta är utan tvekan en betydelsefull förändring som, förutom att den skapar förutsebarhet, även effektiviserar handläggningen. *Kriminalvården* påpekar att i vissa delar innebär rambeslutet att ett mer omfattande arbete måste vidtas innan en framställning kan ske. Regeringen kan dela denna mening, men vill även framhålla att det är naturligt att en övergång till ett för den verkställande staten mer tvingande system också ställer större krav på den utfärdande staten. I sin helhet kommer enligt regeringens bedömning rambeslutet att förbättra samarbetet, vilket också är *Kriminalvårdens* uppfattning.

Överförandekonventionen och dess tilläggsprotokoll – som är de instrument som i dag tillämpas i flertalet fall vid överförande mellan utomnordiska EU-stater – innehåller i och för sig inte särskilt många avslagsgrunder. Tillämpningen av dessa instrument bygger dock på förutsättningen att en stat alltid har en möjlighet att vägra samtycke till överförande. Rambeslutet innehåller en fullständig reglering av i vilka fall en stat får vägra att erkänna och verkställa en annan stats dom. Införandet av en sådan reglering förenklar och effektiviserar prövningen av frågor om erkännande och verkställighet, eftersom det vid prövningen

inte får tas andra hänsyn än de som förutsetts i rambeslutet och som kommer till uttryck i avslagsgrunderna.

En annan förbättring som införs genom rambeslutet är intyget, som innebär att behovet av en översättning av domen minskar. Intyget, i vilket den information finns som den verkställande staten bedöms behöva för sin prövning, kan relativt enkelt fyllas i och – där så krävs av den andra staten – översättas till ett språk den staten har förklarat sig godta. Någon mer omfattande skriftväxling eller översättning utöver intyget torde normalt inte behövas.

Sverige bör anta rambeslutet

Ett antagande av rambeslutet har ett mycket brett stöd bland remissinstanserna. Ingen remissinstans har motsatt att rambeslutet antas och flera remissinstanser har framhållit att rambeslutet innehåller många fördelar bl.a. genom att det ger möjlighet till ett enklare och effektivare system för överförande av frihetsberövande påföljder än det nuvarande.

Sverige tog initiativet till det nu aktuella rambeslutet tillsammans med Finland och Österrike. I likhet med dem såg Sverige ett behov av att utveckla och förbättra samarbetet i frågor om överförande av straffverkställighet för dömda personer. En sådan utveckling är ett naturligt steg i arbetet med att förverkliga de handlingsplaner som under senare år styrt inriktningen på arbetet med att ta fram och utveckla instrument inom ramen för EU:s straffrättsliga samarbete. Det kan konstateras att resultatet av förhandlingarna i allt väsentligt motsvarar de målsättningar som ligger bakom initiativet och att resultatet är ett rambeslut med regler som i flera viktiga avseenden förbättrar det nuvarande samarbetet på detta område. Samtidigt är den politiska överenskommelse som nåddes i februari 2007 resultatet av en kompromiss mellan medlemsstaterna.

Med anledning av vad *Riksdagens ombudsmän* har angett om att skäl 13 och 14 som hänför sig till vissa grundläggande fri- och rättigheter bör återges i en artikel, vill regeringen framhålla följande. Regeringen delar synpunkten att de nu aktuella skälen som anges i ingressen till rambeslutet är av betydelse för en rättssäker tillämpning av rambeslutet. Den konstruktion av rambeslutet som här återspeglas har använts i flera andra rambeslut om ömsesidigt erkännande, bl.a. rambeslutet om en europeisk arresteringsorder som har genomförts i lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder. Vid genomförandet av det rambeslutet ansågs motsvarande skäl som nu är aktuella motivera en möjlighet för Sverige att vägra överlämnande. Regeringen ser ingen anledning att nu göra en annan bedömning som motiverar en ändring i det nu aktuella rambeslutet.

I rambeslutet kommer principen om ömsesidigt erkännande tydligt till uttryck. Brottmålsdomar ska erkännas och verkställas under förutsättningen att de överväganden och avgöranden som tagits i den utfärdande staten ska godtas och ges effekt i verkställighetslandet. Detta är en viktig utveckling i samarbetet om erkännande och verkställighet av rättsliga avgöranden inom EU och som Sverige här och i många andra sammanhang har ställt sig bakom.

Som en konsekvens av den ökade rörligheten inom EU ökar också behovet av att överföra straffverkställighet mellan medlemsstaterna. För att det straffrättsliga samarbetet mellan medlemsstaterna ska bli effektivt bör samarbetet omfatta hela rättskedjan, från förundersökningsstadiet till verkställighetsstadiet. Rambeslutet kompletterar den del av det straffrättsliga samarbetet som direkt är inriktat på brottsutredning och brottsbekämpning. Genom framför allt ökad förutsebarhet och ett större tillämpningsområde innebär rambeslutet att personer dömda i andra länder än sina hemländer ges bättre möjligheter att avtjäna straffen i hemlandet, där förutsättningarna för social återanpassning regelmässigt får antas vara bättre än i domslandet. Ett antagande av rambeslutet innebär för svenskt vidkommande ett åtagande att Sverige i vissa fall på begäran av en annan EU-stat ska erkänna och verkställa en frihetsberövande påföljd som meddelats i den andra staten. För svensk del kommer dock rambeslutet av allt att döma att få sin största betydelse för möjligheten att överföra verkställighet av straff från Sverige till andra länder. Med rambeslutet ges en möjlighet att överföra straffverkställighet i fler fall än i dag.

Införandet av tidsfrister och slopandet av formalia bidrar till ett effektivare samarbete. För svensk del är detta något önskvärt och ger i första hand kortare handläggningstider och tydligare förfaranden. Av nu angivna skäl bör, enligt regeringens mening, Sverige anta rambeslutet.

Något förslag till lagstiftning varken kan eller bör lämnas nu

Rambeslutet innebär ett nytt sätt att samarbeta som på flera sätt skiljer sig från det som följer av nuvarande reglering, främst internationella verkställighetslagen. Lagen innehåller få regler av generell karaktär och består till största delen av regler som bygger på de specifika förutsättningar som gäller för främst brottmålsdomskonventionen och överförandekonventionen. Den nordiska verkställighetslagen är begränsad till verkställighet inom Norden. Som redovisats i avsnitt 5 behöver en rad frågor regleras vid genomförandet. Behovet av ny lagstiftning för att genomföra rambeslutet i svensk lag förutses vara omfattande. Det kan antas att lagstiftningsarbetet i vissa delar är komplicerat och kräver noggranna analyser och överväganden, vilket också *Justitiekanslern* anför. Den slutliga bedömningen om hur regleringen bör utformas sker därför lämpligast i samband med det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Det vore givetvis att föredra att riksdagen fick möjlighet att ta ställning till såväl frågan om att anta rambeslutet som erforderliga lagändringar vid ett och samma tillfälle. Det finns dock en politisk överenskommelse mellan medlemsstaterna om innehållet i rambeslutet, vilken för svensk del har föregåtts av sedvanligt samråd med riksdagen, och det är önskvärt att rambeslutet kan antas inom en snar framtid. Förslag till lagändringar är tidskrävande. Om lagförslag tas fram redan före antagandet av ett rambeslut kan Sverige, till skillnad från övriga medlemsstater, inte utnyttja den genomförandetid och de möjligheter att samverka med de andra staterna som annars finns. I detta sammanhang påtalar *Kriminalvården* att hela genomförandetiden bör utnyttjas bl.a. med hänsyn till att Kriminalvården behöver tid att arbeta fram rutiner och etablera kontakter

med relevanta motparter i övriga EU-länder. Till detta kommer behovet att anta färdigförhandlade rambeslut innan EU:s nya reformfördrag, Lissabonfördraget, träder i kraft, varvid denna typ av instrument inte längre kommer att tillämpas beträffande det straffrättsliga samarbetet. Det träder i kraft den 1 januari 2009 förutsatt att samtliga medlemsstater då har ratificerat fördraget. Utarbetandet av förslag till lagändringar skulle innebära att rambeslutet inte kan antas före Lissabonfördragets ikraftträdande. En konsekvens av detta vore att införandet av en gemensam ordning för överförande av frihetsberövande påföljder inom EU fördröjs avsevärt och därmed även den förbättring av det straffrättsliga samarbetet som samarbetsformen förväntas medföra, inte minst för svenskt vidkommande.

Mot bakgrund av dessa skäl anser regeringen att det är viktigt att medverka till att rambeslutet antas snarast. Det finns därför anledning att förelägga riksdagen en proposition om godkännande av rambeslutet utan att regeringen samtidigt lägger fram förslag till de lagändringar som är nödvändiga. Den nya lagstiftningen och förslag om var den bör införas bör presenteras först efter det att lagstiftningsbehovet har analyserats och övervägts och sedvanligt beredningsunderlag finns att tillgå. Med hänsyn härtill och för att undvika att genomförandet av rambeslutet försenas flera år, föreslås inte nu någon ny lagstiftning. Förslag till lagstiftning kommer att läggas fram vid ett senare tillfälle.

6.2 Svenska förklaringar till rambeslutet

Regeringens förslag: Sverige ska lämna en underrättelse om avsikten att fortsätta tillämpa det nordiska samarbetet om överförande av frihetsberövande straff i den utsträckning det samarbetet gör det möjligt att fördjupa eller vidga målen för rambeslutet och bidrar till att ytterligare förenkla eller underlätta förfarandena för verkställighet av påföljder (artikel 26.4). Sverige ska inte begränsa rambeslutets retroaktiva tillämpning. Sverige ska därför avstå från att lämna en förklaring om att från rambeslutets tillämplighet undanta lagakraftvunna domar som har meddelats fram till tre år efter ikraftträdandet av rambeslutet (artikel 27.2).

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Svea hovrätt* anför att det, med beaktande av att det nordiska samarbetet inte är tvingande för den verkställande staten och inte innehåller några tidsfrister, möjligen kan ifrågasättas om det nordiska samarbetet gör det möjligt att utöka och bredda målen för rambeslutet.

Skälen för regeringens förslag

Enligt rambeslutet ska medlemsstaterna i tillämpliga fall lämna en underrättelse enligt artikel 26.4 avseende fortsatt tillämpning av andra avtal och överenskommelser. En sådan underrättelse måste lämnas inom tre månader från det att rambeslutet har trätt i kraft.

De medlemsstater som vill lämna en förklaring enligt artikel 27.2 angående rambeslutets retroaktiva tillämpning måste göra det i samband med rambeslutets antagande.

Artikel 26.4 – Fortsatt tillämpning av andra avtal och överenskommelser

När rambeslutet börjar tillämpas ersätter det, i relationen mellan EU:s medlemsstater, regleringen i 1983 års överförandekonvention och dess tilläggsprotokoll, 1970 års brottmålsdomskonvention, Schengenkonventionens bestämmelser om överförande av straffverkställighet samt en konvention från 1991 mellan EG:s medlemsstater om verkställighet av utländska domar i brottmål (som Sverige inte tillträtt). Enligt rambeslutet ska medlemsstaterna kunna fortsätta att tillämpa andra avtal och överenskommelser som är i kraft när rambeslutet antas, förutsatt att dessa gör det möjligt att fördjupa eller vidga målen för rambeslutet och bidrar till att ytterligare förenkla eller underlätta förfarandena för verkställighet av påföljder. Detsamma gäller för avtal som ingås efter att rambeslutet trätt i kraft. En ytterligare förutsättning är att en medlemsstat som önskar tillämpa ett sådant avtal underrättar rådet och kommissionen inom tre månader från rambeslutets ikraftträdande respektive inom tre månader från undertecknandet av det aktuella avtalet när det gäller nya avtal.

Flera av de förenklade förfaranden och principer som introduceras genom rambeslutet är redan etablerade i det nordiska samarbetet om verkställighet av frihetsberövande påföljder, vilket i flera avseenden är mer långtgående än rambeslutet. Det nordiska samarbetet bygger liksom rambeslutet på direktkontakt mellan de behöriga myndigheterna i de berörda länderna. Inom Norden är den dömdes samtycke inte en nödvändig förutsättning för överförande av straffverkställighet medan rambeslutet i vissa fall innehåller ett krav på samtycke från den dömd. Dessutom finns inte något krav på dubbel straffbarhet i det nordiska samarbetet. Enligt rambeslutet är kravet på dubbel straffbarhet enbart avskaffat för de brott som anges i artikel 7.1 och en medlemsstat kan dessutom förklara att den inte generellt kommer att undanta de brott som anges i artikeln från kravet på dubbel straffbarhet. Däremot är det nordiska samarbetet till skillnad från rambeslutet aldrig tvingande för den verkställande staten och det finns inte heller några tidsfrister för beslut om överförande och verkställighet av ett beslut att överföra en person. I promemorian föreslås att en underrättelse om fortsatt tillämpning av det nordiska samarbetet om överförande av frihetsberövande påföljder lämnas. *Svea hovrätt* har, med hänvisning till att det nordiska rambeslutet inte är tvingande för den verkställande staten och inte innehåller några tidsfrister, anfört att det möjligen kan ifrågasättas om det nordiska samarbetet gör det möjligt att utöka och bredda målen för rambeslutet.

Regeringen delar promemorians förslag om att en underrättelse enligt ovan bör lämnas. Erfarenheterna av det nordiska samarbetet är mycket goda och samarbetet sker i stor omfattning. Det är riktigt att regleringen kring det nordiska samarbetet inte tar sig uttryck i en tvingande reglering. I detta sammanhang bör det dock beaktas att det nordiska samarbetet om verkställighet av frihetsberövande påföljder har pågått sedan början av 1960-talet och bygger på nära och förtroendefulla relationer där tving-

ande moment eller fasta frister inte ansetts nödvändiga. Samarbetet har fungerat effektivt och ändamålsenligt ändå. Det kan vidare noteras att det nordiska samarbetet ofta står som modell för utvecklingen mellan EU:s medlemsstater. Det finns således goda skäl i sig att fortsatt värna det nordiska samarbetet.

Sammanfattningsvis menar regeringen att vid en jämförelse med rambeslutet får det nordiska samarbetet anses fördjupa och vidga målen med rambeslutet och ytterligare förenkla och underlätta förfarandena för verkställighet av påföljder. Sverige bör därför inom tre månader från ikraftträdandet av rambeslutet underrätta rådet och kommissionen om att Sverige avser att i förhållande till Danmark och Finland fortsätta tillämpa den nordiska överenskommelsen om överförande av frihetsberövande straff även efter att rambeslutet börjat tillämpas. Eftersom det nordiska systemet, såvitt avser frihetsberövande påföljder, endast omfattar fängelsestraff och exempelvis inte psykiskt sjuka lagöverträdare som är föremål för andra frihetsberövande påföljder än fängelsestraff, bör emellertid rambeslutet tillämpas vid överföranden mellan de nordiska länderna av andra frihetsberövande påföljder än fängelse. Ett slutgiltigt ställningstagande i denna fråga förutsätter dock samråd med de övriga nordiska länderna, i första hand Danmark och Finland. Sverige bör därför avge en underrättelse om att det nordiska överförandesamarbetet kommer att fortsätta tillämpas av Sverige i den mån det fördjupar eller vidgar målen för detta rambeslut och bidrar till att ytterligare förenkla eller underlätta förfarandena för verkställighet av påföljder. Om det under arbetet med genomförandelagstiftningen, efter samråd med Danmark och Finland, framkommer att regeringen som implementerar detta rambeslut ska tillämpas mot dessa länder i stället för den nordiska verkställighetslagen, kan underrättelsen ändras.

Artikel 27.2 – Rambeslutets retroaktiva tillämpning

Medlemsstaterna ska senast tre år efter ikraftträdandet ha vidtagit alla de åtgärder som är nödvändiga för att genomföra rambeslutet. Som huvudregel ska framställningar som inkommit efter genomförandet hanteras enligt rambeslutet. En medlemsstat får dock lämna en förklaring om att från rambeslutets tillämpningsområde undanta lagakraftvunna domar som har meddelats före genomförandetidpunkten. Förklaringen gäller både som utfärdande och verkställande stat, dvs. en stat som lämnar en sådan förklaring kan varken verkställa eller begära att andra medlemsstater ska verkställa domar som omfattas av förklaringen. Lämnas en sådan förklaring kommer nuvarande samarbetsavtal, t.ex. överförandekonventionen, att tillämpas vid överföranden av sådana – äldre – domar och påföljder. En sådan förklaring kan när som helst återkallas.

Utgångspunkten bör vara att Sverige ska samarbeta med övriga medlemsstater inom EU så långt som rambeslutet ger möjlighet till. Det innebär att Sverige som verkställande stat, när inga vägransgrunder är tillämpliga, bör kunna verkställa frihetsberövande påföljder oavsett när domen har meddelats. Dessutom bör frihetsberövande påföljder som har dömts ut i Sverige kunna verkställas i en annan EU-stat enligt det nya och effektivare system som följer av rambeslutet oavsett när de har

dömts ut, förutsatt att domen är verkställbar i Sverige. Den bedömningen ändras inte av att andra medlemsstater kan komma att lämna en förklaring som begränsar den retroaktiva effekten i förhållande till den staten. En sådan förklaring får även verkan för den förklarande staten som utfärdande stat, och Sverige skulle därför inte vara skyldig att verkställa straff enligt äldre domar som har meddelats i en sådan stat. Det finns således inte någon risk för att Sverige, om någon förklaring inte lämnas, får ett större åtagande mot andra medlemsstater än om en förklaring lämnas. Dessutom kan det hävdas att det finns en risk för att en svensk förklaring felaktigt ger andra medlemsstater intrycket att Sverige eftersträvar en restriktiv tillämpning av rambeslutet. Regeringens uppfattning är att Sverige av nu avgivna skäl inte bör lämna en förklaring till artikel 27.2 om att begränsa rambeslutets retroaktiva effekt.

7 Ekonomiska konsekvenser

Rambeslutet ökar möjligheterna att överföra straffverkställighet av frihetsberövande påföljder mellan EU:s medlemsstater. Tillämpningsområdet är vidare än i dagens överförandesystem eftersom det inte är begränsat till dömda personer med medborgarskap i den verkställande staten. Rambeslutet är dessutom tvingande för den verkställande staten när det gäller egna medborgare som bor i medlemsstaten eller som ska utvisas dit. Rambeslutet begränsar kravet på dubbel straffbarhet och den dömdes samtycke samt introducerar snäva tidsfrister för beslut och överförande av den dömda. Sammanfattningsvis innebär rambeslutet att möjligheterna att överföra straffverkställighet av frihetsberövande påföljder både till och från Sverige ökar.

Rambeslutet torde för Sveriges del få störst effekt för överföranden från Sverige. Redan i dag är antalet ärenden om överföranden från Sverige till andra medlemsstater betydligt fler än ärenden om överföranden till Sverige. Med stora möjligheter att överföra dömda utan krav på samtycke och även utan medborgarskap i den verkställande staten, förväntas antalet överförandeärenden från Sverige till andra medlemsstater komma att öka. En betydelsefull faktor är också att rambeslutet är obligatoriskt, dvs. att en medlemsstat inte kan vägra att gå med på ett överförande dit annat än om det finns stöd för det i rambeslutet. Antalet överförandeärenden till Sverige förväntas däremot inte förändras i någon större utsträckning. Sverige är redan i dag en av de få EU-stater som tar emot inte bara egna medborgare utan även personer med hemvist här.

Liksom enligt nuvarande reglering följer det av rambeslutet att alla kostnader som uppkommer i den verkställande staten till följd av överförandet ska bäras av den staten. En stor fördel med rambeslutet är de tidsfrister som införs och som medför snabbare handläggningstider. De kortare tidsfristerna innebär att den dömda som huvudregel kommer att överföras i ett tidigare skede av verkställigheten än i dag. Eftersom Sverige även fortsättningsvis förväntas överföra fler dömda till andra medlemsstater än vad vi tar emot, och det med kortare handläggningstider än i dag, förutses det nya systemet inte föra med sig ökade kost-

nader. I stället talar det mesta för att det nya samarbetet kan innebära besparingar för Sverige. Prop. 2007/08:84

En nyhet med rambeslutet är att kostnaden för transport av den dömde till den verkställande staten numera ska bäras av den utfärdande staten. Det nya systemet kan dessutom komma att förenas med vissa begränsade omläggingskostnader i Sverige under en inledningsperiod. Dessa kostnader förväntas bli marginella. Kostnaderna torde för Sveriges del mer än väl uppvägas av de besparingar Sverige förväntas göra med anledning av de förbättrade möjligheterna att överföra verkställighet från Sverige som följer med det nya systemet. Sammantaget bedömer regeringen att de kostnader som kan komma att uppstå ryms inom myndigheternas befintliga anslag. De ekonomiska konsekvenserna av rambeslutet kommer att följas noga.

om tillämpning av principen av ömsesidigt erkännande på brottmålsdomar avseende fängelse eller andra frihetsberövande åtgärder i syfte att verkställa dessa inom Europeiska unionen

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA RAMBESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionen, särskilt artiklarna 31.1 a och 34.2 b,

med beaktande av initiativet från Republiken Österrike, Republiken Finland och Konungariket Sverige,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande¹, och

av följande skäl:

- (1) Europeiska rådet i Tammerfors den 15-16 oktober 1999 fastslog att principen om ömsesidigt erkännande bör bli en hörnsten i det rättsliga samarbetet på både det civilrättsliga och det straffrättsliga området inom EU.
- (2) Den 29 november 2000 antog rådet, i enlighet med slutsatserna från Tammerfors, ett åtgärdsprogram för genomförande av principen om ömsesidigt erkännande av domar i brottmål² och förordade därvid en utvärdering av behovet av moderna mekanismer för ömsesidigt erkännande av lagakraftvunna domar om frihetsberövande (åtgärd 14) samt en utvidgning av principen om överförande av dömda personer till att omfatta personer med hemvist i en medlemsstat (åtgärd 16).
- (3) Haagprogrammet för stärkt frihet, säkerhet och rättvisa i Europeiska unionen³ förutsätter att medlemsstaterna fullföljer åtgärdsprogrammet, särskilt i fråga om verkställande av lagakraftvunna domar om fängelse.
- (4) Samtliga medlemsstater har ratificerat Europarådets konvention av den 21 mars 1983 om överförande av dömda personer. Enligt denna konvention kan överförande för fortsatt straffverkställighet endast ske till den stat där personen är medborgare och endast med den dömdes och de berörda staternas samtycke. Tilläggsprotokollet till den konventionen av den 18 december 1997, enligt vilket överförande under vissa förutsättningar får

¹ EUT...

² EUT...

³ EUT...

ske utan personens samtycke, har inte ratificerats av samtliga medlemsstater. Inget av instrumenten innehåller någon grundläggande skyldighet att ta emot dömda personer för verkställighet av straff eller åtgärder.

- (5) Processuella rättigheter i brottmål är avgörande för att säkerställa ömsesidigt förtroende bland medlemsstaterna i det rättsliga samarbetet. Förbindelserna mellan medlemsstaterna, vilka präglas av ett särskilt ömsesidigt förtroende för de övriga medlemsstaternas rättssystem, gör att den verkställande staten kan erkänna beslut som fattas av den utfärdande statens myndigheter. Man bör därför överväga att vidareutveckla det samarbete som föreskrivs i Europarådets instrument om verkställighet av domar i brottmål, särskilt när EU medborgare har blivit föremål för en brottmålsdom och dömts till fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd i en annan medlemsstat. Trots att den dömda personen måste ges tillfredsställande skydd, bör det inte längre vara nödvändigt att han eller hon medverkar i förfarandet genom att alltid ge sitt samtycke för att en dom ska kunna översändas till en annan medlemsstat för erkännande och verkställighet av den ådömda påföljden.
- (6) Detta rambeslut bör genomföras och tillämpas på ett sådant sätt att det går att respektera de allmänna principerna om jämlikhet, rättvisa och rimlighet.
- (7) Artikel 4.1 c innehåller en bestämmelse som ger utrymme för skönsmässig bedömning och gör det möjligt att i andra fall än dem som omfattas av punkt 1 a och b översända domen och intyget till exempelvis den medlemsstat där den dömda personen är medborgare eller den medlemsstat där den dömda personen bor och varit stadigvarande lagligt bosatt i minst fem år och kommer att få behålla sitt permanenta uppehållstillstånd i.
- (8) I de fall som avses i artikel 4.1 c förutsätter översändandet av domen och intyget till den verkställande staten samråd mellan de behöriga myndigheterna i den utfärdande och den verkställande staten och samtycke från den behöriga myndigheten i den verkställande staten. De berörda myndigheterna bör beakta omständigheter som till exempel vistelsens längd eller annan anknytning till den verkställande staten. Om den dömda personen kan komma att överföras till en medlemsstat och ett tredjeland enligt nationell lagstiftning eller internationella instrument, bör de behöriga myndigheterna i den utfärdande och den verkställande staten i samråd överväga om verkställighet i den verkställande medlemsstaten förbättrar den sociala återanpassningen i högre grad än verkställighet i tredjelandet.
- (9) Verkställighet av påföljden i den verkställande medlemsstaten bör förbättra den dömda personens möjligheter till social återanpassning. När den behöriga myndigheten i den utfärdande

staten ska förvissa sig om att påföljden, genom verkställighet av påföljden i den verkställande staten, främjar syftet att underlätta den dömda personens sociala återanpassning, bör den beakta sådana faktorer som till exempel personens anknytning till den verkställande staten, frågan om han/hon anser den staten vara platsen för familjeband samt språkliga, kulturella, sociala eller ekonomiska och andra band till den verkställande staten.

- (10) I artikel 6.3 hänvisas till den dömda personens inställning, som kan vara till hjälp framför allt när det gäller att tillämpa artikel 4.4. Orden "i synnerhet" är tänkta att även gälla fall där den dömda personens uppfattning innehåller information som kan vara relevant för tillämpningen av artikel 9. Bestämmelserna i artiklarna 4.4 och 6.3 utgör inte skäl för vägran med hänvisning till social återanpassning.
- (11) Rådet erkänner att Polen behöver mer tid än de övriga medlemsstaterna för att bemöta de praktiska och materiella konsekvenserna av överförandet av polska medborgare som dömts i andra medlemsstater, i synnerhet mot bakgrund av den ökade rörligheten av polska medborgare inom EU. Av detta skäl har ett tillfälligt undantag vars omfattning begränsas till en period om högst fem år införts i artikel 6.5.
- (12) Detta rambeslut bör också i tillämpliga delar gälla vid verkställighet av påföljder i de fall som omfattas av artiklarna 4.6 och 5.3 i rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna¹. Utan att det påverkar det rambeslutet innebär detta bland annat att den verkställande medlemsstaten för att överväga huruvida personen bör överlämnas eller domen verkställas i de fall som avses i artikel 4.6 i det rambeslutet kan kontrollera förekomsten av en vägransgrund i artikel 9 i det här rambeslutet, bland annat genom att kontrollera dubbel straffbarhet i den utsträckning den verkställande staten har avgett en förklaring enligt artikel 7.4 i det här rambeslutet, som en förutsättning för att erkänna och verkställa domen.
- (13) Detta rambeslut respekterar de grundläggande rättigheter och iakttar de principer som erkänns genom artikel 6 i fördraget och som återspeglas i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, särskilt i kapitel VI. Ingenting i detta rambeslut bör tolkas som ett förbud att vägra verkställa ett beslut om det finns sakliga skäl att tro att påföljden har utdömts i syfte att straffa en person på grundval av dennes kön, ras, religion, etniska ursprung, nationalitet, språk, politiska uppfattning eller sexuella läggning eller att denna persons ställning kan skadas av något av dessa skäl.

¹ EGT L 190, 18.7.2002, s. 1.

- (14) Detta rambeslut hindrar inte någon medlemsstat från att tillämpa sina konstitutionella regler om prövning i laga ordning, föreningsfrihet, tryckfrihet och yttrandefrihet i andra medier.
- (15) Bestämmelserna i detta rambeslut bör tillämpas i överensstämmelse med rättigheten för EU-medborgare att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier i enlighet med artikel 18 i EG fördraget.
- (16) Bestämmelserna i detta rambeslut bör tillämpas i överensstämmelse med tillämplig gemenskapslagstiftning, särskilt direktiv 2003/86/EG¹, Direktiv 2003/109/EG² och 2004/38/EG³.
- (17) När det i detta rambeslut hänvisas till den stat där den dömda personen "bor", betyder det den ort till vilken denne har anknytning genom hemvist och faktorer som familj samt sociala eller yrkesmässiga band.
- (18) När artikel 5.1 tillämpas bör det vara möjligt att översända en dom, eller en bestyrkt kopia av den, och ett intyg till den behöriga myndigheten i den verkställande staten på ett sätt som lämnar en skriftlig uppteckning, till exempel med e-post eller fax, under omständigheter som möjliggör för den verkställande staten att fastställa äktheten.
- (19) Om påföljden avser en annan frihetsberövande åtgärd än fängelse ska den verkställande staten, i de fall som avses i artikel 9.1 k, överväga att anpassa påföljden i enlighet med artikel 8.3 innan den vägrar att erkänna och verkställa påföljden.
- (20) Vägransgrunden i artikel 9.1 k kan tillämpas även i fall där personen inte har funnits skyldig till brott om den behöriga myndigheten till följd av brottet beslutat om en annan frihetsberövande åtgärd än fängelse.
- (21) Vägransgrunden avseende territorialitet i artikel 9.1 l bör tillämpas endast i undantagsfall och med utgångspunkten att i största möjliga utsträckning samarbeta enligt bestämmelserna i detta rambeslut, samt med beaktande av syftet i artikel 3.1. Alla beslut om att tillämpa detta skäl till vägran bör grundas på en analys från fall till fall och samråd mellan de behöriga myndigheterna i den utfärdande och den verkställande staten.

¹ EUT L 251, 3.10.2003, s. 12.

² EUT L 16, 23.1.2004, s. 44.

³ EUT L 158, 30.4.2004, s. 77.

- (22) Den tidsgräns som avses i artikel 12.2 bör av medlemsstaterna genomföras på sådant sätt att det slutliga beslutet, inklusive ett förfarande för överklagande, som huvudregel bör ha slutförts inom 90 dagar. Prop. 2007/08:84 Bilaga 1
- (23) Enligt artikel 18.1 ska specialitetsregeln, med förbehåll för undantagen enligt artikel 18.2, gälla endast om personen har överförs till den verkställande staten. Artikel 18.1 bör därför inte tillämpas om personen inte har överförs till den verkställande staten, till exempel om personen har flytt till den verkställande staten.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Kapitel I **Allmänna bestämmelser**

Artikel 1 *Definitioner*

I detta rambeslut avses med

- a) *dom*: ett beslut eller avgörande som fattats av en domstol i den utfärdande staten och som vunnit laga kraft och innebär att en fysisk person ådöms en påföljd,
- b) *påföljd*: fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd som utdöms under en begränsad eller obegränsad tid på grund av en straffbar gärning efter ett straffrättsligt förfarande,
- c) *utfärdande stat*: den medlemsstat där en dom har meddelats,
- d) *verkställande stat*: den medlemsstat till vilken en dom har översänts för erkännande och verkställighet.

Artikel 2 *Fastställande av behöriga myndigheter*

- 1. Varje medlemsstat, när medlemsstaten är utfärdande stat eller verkställande stat, ska underrätta rådets generalsekretariat om vilken eller vilka myndigheter som enligt nationell lag är behöriga enligt detta rambeslut.
- 2. Rådets generalsekretariat ska hålla den erhållna informationen tillgänglig för alla medlemsstater och för kommissionen.

Artikel 3
Syfte och tillämpningsområde

1. Syftet med detta rambeslut är att fastställa regler enligt vilka medlemsstaterna, för att underlätta en social återanpassning av den dömda personen, ska erkänna en dom och verkställa påföljden.
2. Detta rambeslut är tillämpligt om den dömda personen befinner sig i den utfärdande eller den verkställande staten.
3. Detta rambeslut är endast tillämpligt på erkännande av domar och verkställighet av påföljder i den mening som avses i detta rambeslut. Om utöver påföljden, böter dömts ut och/eller beslut om förverkande meddelats, men ännu inte betalats, indrivits eller verkställts, ska detta inte hindra översändandet av en dom. Erkännandet och verkställigheten av sådana avgöranden om böter och förverkande i en annan medlemsstat ska grundas på de tillämpliga instrumenten mellan medlemsstaterna, särskilt rådets rambeslut 2005/214/RIF av den 24 februari 2005 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på bötesstraff¹ och rådets rambeslut 2006/783/RIF av den 6 oktober 2006 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om förverkande².
4. Detta rambeslut ska inte påverka skyldigheten att iaktta de grundläggande rättigheter och de grundläggande rättsprinciper som återges i artikel 6 i fördraget.

Kapitel II
Erkännande av domar och verkställighet av påföljder

Artikel 4
Kriterier för översändande av en dom och ett intyg till en annan medlemsstat

1. Förutsatt att den dömda personen befinner sig i den utfärdande staten eller i den verkställande staten och förutsatt att denna person gett sitt samtycke, om detta krävs enligt artikel 6, får en dom tillsammans med ett intyg i enlighet med artikel 5, översändas till någon av följande medlemsstater:
 - a) Den medlemsstat där den dömda personen är medborgare och där han eller hon bor, eller

¹ EUT L 76, 22.3.2005, s. 16.

² EUT L 328, 24.11.2006, s. 59.

- b) Den medlemsstat där han eller hon är medborgare och till vilken medlemsstat, som dock inte får vara den stat där han eller hon bor, den dömda personen kommer att utvisas eller avvisas när han eller hon friges efter verkställigheten av påföljden på grund av ett utvisnings- eller avvisningsbeslut eller ett annat beslut om avlägsnande som ingår i domen eller i ett rättsligt eller ett administrativt beslut eller någon annan åtgärd som vidtas till följd av domen, eller
- c) Annan medlemsstat än sådan medlemsstat som avses i a eller b, vars behöriga myndigheter samtycker till att få domen och intyget översänt till den medlemsstaten.
2. Översändandet av domen och intyget får ske när den behöriga myndigheten i den utfärdande staten efter samråd, i lämpliga fall, mellan de behöriga myndigheterna i den utfärdande och den verkställande staten, är förvissad om att verkställighet av påföljden i den verkställande staten skulle tjäna syftet att underlätta den dömda personens sociala återanpassning.
 3. Innan domen och intyget översänds, får den behöriga myndigheten i den utfärdande staten på lämpligt sätt samråda med den behöriga myndigheten i den verkställande staten. Samråd är obligatoriskt i de fall som avses i punkt 1 c. I dessa fall ska den behöriga myndigheten i den verkställande staten utan dröjsmål underrätta den utfärdande staten om sitt beslut att samtycka eller inte samtycka till översändandet av domen.
 4. Under detta samråd får den behöriga myndigheten i den verkställande staten avge ett motiverat yttrande till den behöriga myndigheten i den utfärdande staten, enligt vilket verkställande av påföljden i den verkställande staten inte skulle tjäna syftet att underlätta den dömda personens sociala och gynnsamma återanpassning till samhället. Om inget samråd har ägt rum får ett sådant yttrande avges utan dröjsmål när domen och intyget har översänts. Den behöriga myndigheten i den verkställande staten ska ta ställning till detta yttrande och besluta om intyget ska återkallas eller ej.
 5. Den verkställande staten får på eget initiativ begära att den utfärdande staten översänder domen tillsammans med intyget. Den dömda personen får också begära att de behöriga myndigheterna i den utfärdande eller den verkställande staten inleder ett förfarande för att översända domen och intyget enligt detta rambeslut. Framställningar som görs enligt denna punkt ska inte medföra någon skyldighet för den utfärdande staten att översända domen tillsammans med intyget.
 6. När medlemsstaterna genomför detta rambeslut ska de anta bestämmelser, som i synnerhet beaktar syftet att underlätta den

dömda personens återanpassning, och som ska ligga till grund för deras behöriga myndigheter när dessa fattar beslut om att samtycka eller inte samtycka till översändandet av domen och intyget i fall enligt punkt 1 c.

7. Varje medlemsstat får, antingen när detta rambeslut antas eller därefter, till rådets generalsekretariat anmäla att dess förhandssamtycke enligt punkt 1c inte ska krävas för översändande av domen och intyget i förbindelserna med andra medlemsstater som gjort samma anmälan
- a) om den dömda personen bor och sedan minst fem år är stadigvarande lagligt bosatt i den verkställande staten och kommer att få behålla sitt permanenta uppehållstillstånd i den staten, och/eller
 - b) om den dömda personen, i andra fall än dem som avses i punkt 1 a och b, är medborgare i den verkställande staten.

I de fall som avses i a ska permanent uppehållstillstånd betyda att den berörda personen

- är berättigad till permanent uppehållstillstånd i den berörda medlemsstaten i överensstämmelse med nationell lagstiftning som genomför den gemenskapslagstiftning som antagits på grundval av artiklarna 18, 40, 44 och 52 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, eller
- har ett giltigt uppehållstillstånd som permanent eller varaktigt bosatt i den berörda medlemsstaten i överensstämmelse med den nationella lagstiftning som genomför den gemenskapslagstiftning som antagits på grundval av artikel 63 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, när det gäller medlemsstater på vilka denna gemenskapslagstiftning är tillämplig, eller i enlighet med nationell lagstiftning, när det gäller medlemsstater på vilka den inte är tillämplig.

Artikel 5 *Översändande av domen och intyget*

1. Domen, eller en bestyrkt kopia av den, tillsammans med intyget ska av den behöriga myndigheten i den utfärdande staten översändas direkt till den behöriga myndigheten i den verkställande staten, på ett sätt som lämnar en skriftlig uppteckning under omständigheter som möjliggör för den verkställande staten att fastställa äktheten. Originalen av domen, eller en bestyrkt kopia av den, och originalet av intyget ska på begäran av den verkställande staten översändas dit. All officiell

kommunikation ska också ske direkt mellan de nämnda behöriga myndigheterna.

Prop. 2007/08:84
Bilaga 1

2. Intyget, för vilket ett standardformulär återges i bilaga A, ska vara undertecknat av den behöriga myndigheten i den utfärdande staten, vilken också ska intyga att dess innehåll är korrekt.
3. Den utfärdande staten ska översända domen tillsammans med intyget till endast en verkställande stat åt gången.
4. Om den behöriga myndigheten i den verkställande staten inte är känd av den behöriga myndigheten i den utfärdande staten, ska den sistnämnda vidta alla nödvändiga efterforskningar för att erhålla sådan information från den verkställande staten, även genom kontaktpunkterna i det europeiska rättsliga nätverk som inrättades genom rådets gemensamma åtgärd 98/428/RIF¹.
5. Om en myndighet i den verkställande staten tar emot en dom tillsammans med ett intyg och inte är behörig att erkänna denna och vidta de åtgärder som krävs för att verkställa den, ska den på eget initiativ översända domen tillsammans med intyget till den behöriga myndigheten och underrätta den behöriga myndigheten i den utfärdande staten om detta.

Artikel 6

Underrättelse till den dömda personen och dennes inställning

1. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 2, får en dom tillsammans med ett intyg endast överlämnas till den verkställande staten för erkännande och verkställighet av påföljden med den dömda personens samtycke i enlighet med den utfärdande statens lagstiftning.
2. Den dömda personens samtycke ska inte krävas, när domen tillsammans med intyget översänds
 - a) till den medlemsstat där den dömda personen är medborgare och där han eller hon bor,
 - b) till den medlemsstat till vilken den dömda personen kommer att utvisas eller avvisas när han eller hon friges efter verkställigheten av påföljden på grund av ett utvisnings- eller avvisningsbeslut eller ett annat beslut om avlägsnande som ingår i domen eller i ett rättsligt eller ett administrativt beslut eller någon annan åtgärd som vidtas till följd av domen,

¹ EGT L 191, 7.7.1998, s. 4.

- c) till den medlemsstat till vilken personen har flytt eller på annat sätt återvänt på grund av ett stundande straffrättsligt förfarande mot honom eller henne i den utfärdande staten eller efter en fällande dom i den utfärdande staten.
3. I alla de fall där personen fortfarande befinner sig i den utfärdande staten ska denne ges tillfälle att muntligen eller skriftligen uttrycka sin inställning. Om den utfärdande staten anser det nödvändigt på grund av den dömda personens ålder eller fysiska eller psykiska tillstånd, ska hans eller hennes juridiska ombud ges tillfälle att yttra sig.

Den dömda personens uppfattning ska beaktas när frågan om översändande av domen tillsammans med intyget avgörs. Om personen har använt sig av den möjlighet som föreskrivs i denna punkt, ska den dömda personens inställning översändas till den verkställande staten, särskilt med hänsyn till artikel 4.4. Om personen har framfört sin uppfattning muntligen, ska den utfärdande staten se till att den verkställande staten har tillgång till den skriftliga uppteckningen av denna.

4. Den behöriga myndigheten i den utfärdande staten ska underrätta den dömda personen, på ett språk som han eller hon förstår, om att den har beslutat att översända domen tillsammans med intyget med hjälp av det standardformulär som anges i bilagan. Om den dömda personen befinner sig i den verkställande staten när detta beslut fattas, ska formuläret översändas till den verkställande staten, som ska underrätta personen om detta.
5. Punkt 2 a ska inte tillämpas i förhållande till Polen som utfärdande och verkställande stat i de fall där domen har meddelats innan fem år har förflutit räknat från den tidpunkt som anges i artikel 28.1. Polen får när som helst anmäla till rådets generalsekretariat att landet inte längre kommer att använda sig av detta undantag.

Artikel 7 *Dubbel straffbarhet*

1. Följande brott ska medföra erkännande av domen och verkställighet av påföljden enligt villkoren i detta rambeslut och utan kontroll av om det föreligger dubbel straffbarhet för gärningen, förutsatt att brotten, som de definieras i den utfärdande statens lagstiftning, är straffbara i den utfärdande staten och kan leda till en påföljd eller en annan frihetsberövande åtgärd i minst tre år:
- Deltagande i en kriminell organisation.
 - Terrorism.

- Människohandel.
- Sexuellt utnyttjande av barn samt barnpornografi.
- Olaglig handel med narkotika och psykotropa ämnen.
- Olaglig handel med vapen, ammunition och sprängämnen.
- Korruption.
- Bedrägeri, inbegripet bedrägeri som riktar sig mot Europeiska gemenskapernas ekonomiska intressen enligt konventionen av den 26 juli 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen¹.
- Tvätt av vinning av brott.
- Penningförfalskning, inklusive förfalskning av euron.
- IT brottslighet.
- Miljöbrott, inbegripet olaglig handel med hotade djurarter och hotade växtarter och växtsorter.
- Hjälptillstånd till olovlig inresa och olovlig vistelse.
- Mord och grov misshandel.
- Olaglig handel med mänskliga organ och vävnader.
- Människorov, olaga frihetsberövande och tagande av gisslan.
- Rasism och främlingsfientlighet.
- Organiserad stöld eller väpnat rån.
- Olaglig handel med kulturföremål, inbegripet antikviteter och konstverk.
- Svindleri.
- Beskyddarverksamhet och utpressning.
- Förfalskning och piratkopiering.
- Förfalskning av administrativa dokument och handel med sådana förfalskningar.

¹ EGT C 316, 27.11.1995, s.49.

- Förfälskning av betalningsmedel.
 - Olaglig handel med hormonpreparat och andra tillväxtsubstanter.
 - Olaglig handel med nukleära och radioaktiva ämnen.
 - Handel med stulna fordon.
 - Våldtäkt.
 - Mordbrand.
 - Brott som omfattas av den internationella brottmålsdomstolens behörighet.
 - Kapning av flygplan eller fartyg.
 - Sabotage.
2. Rådet får, efter att ha hört Europaparlamentet i enlighet med artikel 39.1 i fördraget, när som helst enhälligt besluta att lägga till andra kategorier av brott i förteckningen i punkt 1. Rådet ska på grundval av den rapport som det erhåller i enlighet med artikel 28.4 i detta rambeslut bedöma om förteckningen ska utvidgas eller ändras.
3. När det gäller andra brott än de som omfattas av punkt 1 får den verkställande staten låta erkännande av domen och verkställighet av påföljden förenas med villkoret att de gärningar som föranlett domen ska utgöra ett brott enligt den verkställande statens lagstiftning, oberoende av brottsrekvisit eller brottets rättsliga rubricering.
4. Varje medlemsstat får vid tidpunkten för detta rambesluts antagande eller senare genom en förklaring till rådets generalsekreterare ange att den inte kommer att tillämpa punkt 1. En sådan förklaring får när som helst återkallas. Förklaringar eller återkallanden av dessa ska offentliggöras i Europeiska unionens officiella tidning.

Artikel 8

Erkännande av domen och verkställighet av påföljden

1. Den behöriga myndigheten i den verkställande staten ska erkänna en dom som har översänts i enlighet med artikel 4 och i enlighet med förfarandet i artikel 5 och omedelbart vidta alla nödvändiga åtgärder för verkställighet av påföljden, såvida inte denna myndighet beslutar att åberopa något av skälen för att vägra erkännande eller verkställighet enligt artikel 9.

2. Om påföljdens längd är oförenlig med den verkställande statens lagstiftning, får den behöriga myndigheten i den verkställande staten endast besluta att anpassa påföljden om påföljden överstiger det strängaste straff som föreskrivs för liknande brott enligt den nationella lagstiftningen. Den anpassade påföljden får inte understiga det strängaste straff som föreskrivs för liknande brott enligt den verkställande statens nationella lagstiftning.
3. Om påföljdens art är oförenlig med den verkställande statens lagstiftning, får den behöriga myndigheten i den verkställande staten anpassa påföljden till ett straff eller en åtgärd som i dess egen lagstiftning föreskrivs för liknande brott. Ett sådant straff eller en sådan åtgärd ska så nära som möjligt motsvara den påföljd som utdömts i den utfärdande staten och påföljden får inte omvandlas till bötesstraff.
4. Den anpassade påföljden får inte i förhållande till sin art eller längd vara strängare än den påföljd som utdömts i den utfärdande staten.

Artikel 9

Skäl för att inte erkänna en dom och verkställa en påföljd

1. Den behöriga myndigheten i den verkställande staten får vägra att erkänna domen och verkställa påföljden, om
 - a) det intyg som avses i artikel 4 är ofullständigt eller uppenbarligen inte motsvarar domen och inte har kompletterats eller korrigerats inom en rimlig tidsfrist som den verkställande myndigheten har bestämt,
 - b) de kriterier som anges i artikel 4.1 inte är uppfyllda,
 - c) verkställighet av påföljden skulle strida mot principen om *ne bis in idem*,
 - d) i fall som avses i artikel 7.3 och, såvida den verkställande staten har lämnat en förklaring enligt artikel 7.4, i fall som avses i artikel 7.1, domen avser gärningar som inte skulle utgöra ett brott enligt den verkställande statens lagstiftning. När det gäller skatter och andra avgifter, tullar och valutatransaktioner får dock verkställighet av domen inte vägras av det skälet att den verkställande statens lagstiftning inte föreskriver samma typ av skatter eller avgifter eller att den inte innehåller samma slags bestämmelser om skatter och andra avgifter, tullar och valutatransaktioner som den utfärdande statens lagstiftning,

- e) verkställighet av påföljden har preskriberats enligt den verkställande statens lagstiftning,
 - f) det enligt lagen i den verkställande staten föreligger immunitet, som gör det omöjligt att verkställa påföljden,
 - g) påföljden har ådömts en person som enligt lagen i den verkställande staten på grund av sin ålder inte kan göras straffrättsligt ansvarig för de gärningar som domen avser,
 - h) mindre än sex månader av påföljden återstår att avtjäna vid den tidpunkt när domen tas emot av den behöriga myndigheten i den verkställande staten,
 - i) domen meddelades i personens utevaro, såvida det inte i intyget anges att personen kallats personligen eller via en företrädare med behörighet enligt den utfärdande statens nationella lagstiftning underrättats om tid och plats för de rättsliga förfaranden som ledde till att domen meddelades i personens utevaro eller att personen har meddelat en behörig myndighet att han eller hon inte motsätter sig saken,
 - j) den verkställande staten innan ett beslut fattas i enlighet med artikel 12.1 gör en framställning i enlighet med artikel 18.3 och den utfärdande staten i enlighet med artikel 18.2 g inte samtycker till att den berörda personen åtalas, döms eller på annat sätt berövas sin frihet i den verkställande staten för något annat brott, som begicks före överförandet, än det brott för vilket personen överförts,
 - k) den påföljd som ådömts omfattar en åtgärd som innebär psykiatrisk vård eller hälso- och sjukvård eller annan frihetsberövande åtgärd som, trots artikel 8.3, inte kan verkställas av den verkställande staten i enlighet med rättssystemen eller hälso- och sjukvårdssystemen i den medlemsstaten,
 - l) domen avser straffbara gärningar som enligt den verkställande statens lagstiftning anses ha begåtts helt eller till stor eller väsentlig del på dess territorium eller på en plats som kan likställas med dess territorium.
2. Ett beslut enligt punkt 1 l som rör brott som delvis har begåtts på den verkställande statens territorium eller på en plats som kan likställas med dess territorium ska fattas av den behöriga myndigheten i exceptionella fall där de specifika omständigheterna i varje enskilt fall ska beaktas och där särskild hänsyn ska tas till om brottet till stor eller väsentlig del har begåtts i den utfärdande staten.

3. I de fall som avses i punkt 1 a, b, c, i, k och l ska den behöriga myndigheten i den verkställande staten, innan den fattar ett beslut om att inte erkänna domen och verkställa påföljden, på lämpligt sätt samråda med den behöriga myndigheten i den utfärdande staten och i tillämpliga fall anmoda denna att utan dröjsmål tillhandahålla alla nödvändiga ytterligare upplysningar.

Artikel 10

Delvis erkännande och verkställighet

1. Om den behöriga myndigheten i den verkställande staten kan överväga att delvis erkänna domen och verkställigheten av påföljden får den, innan den beslutar att helt vägra erkännande av domen och verkställighet av påföljden, samråda med den behöriga myndigheten i den utfärdande staten för att nå fram till en överenskommelse i enlighet med punkt 2.
2. De behöriga myndigheterna i den utfärdande och den verkställande staten får i varje enskilt fall komma överens om delvis erkännande och verkställighet av en påföljd i enlighet med de villkor som de fastställer, under förutsättning att erkännandet och verkställigheten inte leder till att påföljden blir strängare. Om en sådan överenskommelse saknas, ska intyget dras tillbaka.

Artikel 11

Uppskjutande av erkännande av domen

Om det intyg som avses i artikel 5 är ofullständigt eller uppenbarligen inte motsvarar domen får erkännandet av domen skjutas upp i den verkställande staten till dess att intyget har kompletterats eller korrigerats inom en rimlig tidsfrist som den verkställande staten bestämt.

Artikel 12

Beslut om verkställighet av påföljden och tidsfrister

1. Den behöriga myndigheten i den verkställande staten ska så snart som möjligt besluta om den ska erkänna domen och verkställa påföljden samt underrätta den utfärdande staten om detta och om ett eventuellt beslut om att anpassa påföljden i enlighet med artikel 8.2 och 8.3.
2. Det slutgiltiga beslutet om erkännande av domen och verkställighet av påföljden ska fattas inom 90 dagar från mottagandet av domen och intyget, om det inte finns skäl för uppskjutande enligt artikel 11 eller artikel 23.3.
3. Om den behöriga myndigheten i den verkställande staten i undantagsfall inte kan hålla tidsfristen i punkt 1a, ska den utan dröjsmål på vilket sätt som helst underrätta den behöriga

myndigheten i den utfärdande staten och ange skälen till förseningen och den tid som uppskattningsvis behövs för att det slutgiltiga beslutet ska fattas. Prop. 2007/08:84
Bilaga 1

Artikel 13

Återkallande av domen och intyget

Den utfärdande staten får, så länge verkställigheten av påföljden i den verkställande staten inte har påbörjats, återkalla domen och intyget från den staten och ska då uppge skälen till detta. Den verkställande staten ska efter det att domen och intyget återkallats inte längre verkställa påföljden.

Artikel 14

Provisoriskt anhållande

I fall där personen befinner sig i den verkställande staten får den verkställande staten, på den utfärdande statens begäran, innan domen och intyget anlänt eller före beslutet att erkänna domen och verkställa påföljden, anhålla den dömda personen eller vidta någon annan åtgärd för att säkerställa att den dömda personen stannar kvar på dess territorium, i avvaktan på ett beslut om erkännande av domen och verkställighet av påföljden. Påföljden får inte förlängas till följd av att någon period tillbringats i häkte på grund av denna bestämmelse.

Artikel 15

Överförande av personer

1. Om den dömda personen befinner sig i den utfärdande staten, ska han eller hon överföras till den verkställande staten vid en tidpunkt som de behöriga myndigheterna i den utfärdande och den verkställande staten kommer överens om, dock senast 30 dagar efter det att den verkställande staten har fattat det slutgiltiga beslutet om att erkänna domen och verkställa påföljden.
2. Om oförutsedda omständigheter hindrar att personen överförs inom den tidsfrist som anges i punkt 1, ska de behöriga myndigheterna i den utfärdande och den verkställande staten omedelbart kontakta varandra. Överförandet ska äga rum så snart dessa omständigheter inte längre föreligger. Den behöriga myndigheten i den utfärdande staten ska omedelbart informera den behöriga myndigheten i den verkställande staten och de ska komma överens om en ny tidpunkt för överförandet. I sådant fall ska överförandet äga rum inom tio dagar från och med den nya tidpunkt som överenskommits.

1. Varje medlemsstat ska, i enlighet med nationell rätt, tillåta transitering genom sitt territorium av en dömd person som överförs till den verkställande staten, förutsatt att en kopia av det intyg som avses i artikel 5 har översänts till den medlemsstaten av den utfärdande staten tillsammans med framställningen om transitering. Framställningen om transitering och intyget får överföras på valfritt sätt, under förutsättning att det lämnar en skriftlig uppteckning. På begäran av den medlemsstat som ska tillåta transiteringen ska den utfärdande staten tillhandahålla en översättning av intyget till ett av de språk, angivet i framställningen, som den medlemsstat som mottagit framställningen om transitering godkänner.
2. När den medlemsstat som mottagit framställningen om transitering tar emot en sådan framställning, ska den informera den utfärdande staten, om den inte kan garantera att den dömda personen inte kommer att lagföras eller, med undantag för vad som förskrivs i punkt 1, kvarhållas eller på annat sätt få sin frihet inskränkt på dess territorium för ett brott som begicks eller en påföljd som dömts ut före hans eller hennes utresa från den utfärdande statens territorium. I detta fall kan den utfärdande staten återkalla sin begäran.
3. Den medlemsstat som mottagit framställningen om transitering ska informera om sitt beslut, vilket ska fattas med prioritet senast en vecka efter mottagandet av framställningen och enligt samma förfarande. Ett sådant beslut kan skjutas upp till dess att översättningen har översänts till den medlemsstat som mottagit framställningen om transitering, om en sådan översättning krävts enligt punkt 1.
4. Den medlemsstat som mottagit en framställning om transitering får hålla den dömda personen i förvar endast under den tid som krävs för transitering genom dess territorium.
5. Vid transport med flyg utan planerad mellanlandning ska det inte krävas någon framställning om transitering. Om en oplanerad mellanlandning görs, ska emellertid den utfärdande medlemsstaten lämna de uppgifter som avses i punkt 1 inom 72 timmar.

*Artikel 17
Lag som reglerar verkställigheten*

1. Verkställigheten av en påföljd ska regleras enligt lagen i den verkställande staten. Myndigheterna i den verkställande staten ska, om inte annat följer av punkterna 2 och 3, ha behörighet att besluta om genomförandet av verkställigheten och att fastställa

alla åtgärder i samband därmed, inklusive grunderna för förtida eller villkorlig frigivning.

Prop. 2007/08:84
Bilaga 1

2. Den behöriga myndigheten i den verkställande staten ska från den frihetsberövande påföljden dra av den tid som den dömda personen redan avtjänat som frihetsberövad i anledning av det brott som låg till grund för domen.
3. Den behöriga myndigheten i den verkställande staten ska på begäran underrätta den behöriga myndigheten i den utfärdande staten om tillämpliga bestämmelser om förtida eller villkorlig frigivning. Den utfärdande staten kan samtycka till att tillämpa sådana bestämmelser eller återkalla intyget.
4. Medlemsstaterna får fastställa att de vid beslut om förtida eller villkorlig frigivning får ta hänsyn till de bestämmelser i nationell lagstiftning som den utfärdande staten angivit enligt vilka personen är berättigad till villkorlig frigivning vid en viss tidpunkt.

Artikel 18
Specialitetsbestämmelse

1. Om inte annat följer av punkt 2, får en person som överförs till den verkställande staten enligt detta rambeslut inte åtalas, dömas eller på annat sätt berövas sin frihet för något annat brott som begicks före överförandet, än det brott för vilket personen överförts.
2. Punkt 1 ska inte tillämpas i följande fall:
 - a) Personen har haft möjlighet att lämna territoriet i den verkställande staten men inte har gjort detta inom 45 dagar efter sitt slutliga frigivande eller har återvänt till detta territorium efter att ha lämnat det.
 - b) Brottet kan inte leda till fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd.
 - c) Det straffrättsliga förfarandet föranleder inte tillämpning av en åtgärd som innebär att den personliga friheten inskränks.
 - d) Personen kommer att bli föremål för en icke frihetsberövande påföljd, särskilt ett bötesstraff eller en åtgärd som träder i stället för detta, även om påföljden inskränker den personliga friheten.
 - e) Personen har samtyckt till överförandet.

- f) Personen har efter överförandet uttryckligen avstått från att utnyttja specialitetsbestämmelsen med avseende på specifika gärningar som begåtts före överförandet. Avståendet ska göras inför de behöriga rättsliga myndigheterna i den verkställande staten och protokollföras i enlighet med denna stats nationella lagstiftning. Avståendet ska inhämtas så att det framgår att personen har gjort detta frivilligt och fullt medveten om följderna av detta. Personen ska i detta syfte ha rätt till juridiskt biträde.
- g) I andra fall än de som omnämns under leden a–f, när den utfärdande staten ger sitt samtycke i enlighet med punkt 3.
3. En framställan om samtycke ska överlämnas till den behöriga myndigheten i den utfärdande staten tillsammans med de uppgifter som anges i artikel 8.1 i rambeslut 2002/584/RIF och åtföljas av en översättning enligt artikel 8.2 däri. Samtycke ska ges om det föreligger en skyldighet att överlämna enligt det rambeslutet. Beslutet ska fattas senast 30 dagar efter det att framställningen har mottagits. I de situationer som anges i artikel 5 i det rambeslutet måste de garantier som föreskrivs i den artikeln lämnas av den utfärdande staten.

Artikel 19

Amnesti, nåd, omprövning av dom

1. Amnesti eller nåd får beviljas av både den utfärdande staten och den verkställande staten.
2. Endast den utfärdande staten får fatta beslut om ansökan om omprövning av den dom varigenom den påföljd som ska verkställas enligt detta rambeslut utdömdes.

Artikel 20

Information från den utfärdande staten

1. Den behöriga myndigheten i den utfärdande staten ska omedelbart informera den behöriga myndigheten i den verkställande staten om varje beslut eller åtgärd som innebär att påföljden omedelbart eller inom en viss tid inte längre kan verkställas.
2. Den behöriga myndigheten i den verkställande staten ska upphöra med verkställigheten av påföljden så snart den erhåller information från den behöriga myndigheten i den utfärdande staten om det beslut eller den åtgärd som avses i punkt 1.

Den behöriga myndigheten i den verkställande staten ska utan dröjsmål och på ett sätt som lämnar en skriftlig uppteckning informera den behöriga myndigheten i den utfärdande staten

- a) om att domen och intyget vidarebefordras till den behöriga myndighet som är ansvarig för verkställigheten i enlighet med artikel 5.5,
- b) om att det i praktiken är omöjligt att verkställa påföljden på grund av att den dömda personen, efter det att domen och intyget har överförts till den verkställande staten, inte kan påträffas på den verkställande statens territorium; i detta fall ska den verkställande staten inte ha någon skyldighet att verkställa påföljden,
- c) om det slutliga beslutet att erkänna domen och verkställa påföljden, tillsammans med datumet för beslutet,
- d) om ett beslut att i enlighet med artikel 9 inte erkänna domen och verkställa påföljden samt skälen till beslutet,
- e) om ett beslut att anpassa påföljden enligt artikel 8.2 eller 8.3 samt skälen till beslutet,
- f) om ett beslut att inte verkställa påföljden av de skäl som anges i artikel 19.1 samt skälen till beslutet,
- g) om början och slutet på perioden med villkorlig frigivning, om detta anges i intyget av den utfärdande staten,
- h) om att den dömda personen har rymt från fängelset innan verkställigheten av påföljden fullföljts,
- i) om att påföljden har verkställts, så snart verkställigheten har fullföljts.

Artikel 22
Följder av överförande av den dömda personen

1. Om inte annat följer av punkt 2, får den utfärdande staten inte fortsätta verkställigheten av påföljden, när verkställigheten har påbörjats i den verkställande staten.
2. Rätten att verkställa påföljden ska återgå till den utfärdande staten, när denna har underrättats av den verkställande staten om att påföljden inte fullföljts enligt artikel 21 h.

1. Intyget, i det standardformulär som återges i bilagan, ska översättas till det officiella språket eller något av de officiella språken i den verkställande staten. Varje medlemsstat får när detta rambeslut antas eller senare i en förklaring som deponeras vid rådets generalsekretariat tillkännage att den godtar en översättning till ett eller flera andra av de officiella språken i EU:s institutioner.
2. Om inte annat följer av punkt 3, ska ingen översättning av domen krävas.
3. Varje medlemsstat får när detta rambeslut antas eller senare i en förklaring som deponeras vid rådets generalsekretariat, tillkännage att den som verkställande stat, i de fall där den anser att intygets innehåll är otillräckligt för att besluta om verkställighet av påföljden, omedelbart efter att ha mottagit domen och intyget får begära att domen eller väsentliga delar av den åtföljs av en översättning till det officiella språket eller något av de officiella språken i den verkställande staten eller till ett eller flera av de officiella språken i EU:s institutioner. En sådan begäran ska göras efter samråd mellan de behöriga myndigheterna i den utfärdande och den verkställande staten om det behövs för att indikera vilka väsentliga delar av domen som ska översättas.

Beslutet om erkännande av domen och verkställighet av påföljden kan skjutas upp till dess att översättningen har översänts av den utfärdande staten till den verkställande staten eller, om den verkställande staten beslutar att översätta domen på egen bekostnad, till dess att översättningen har erhållits.

Artikel 24
Kostnader

Den verkställande staten ska stå för kostnader som uppstår till följd av tillämpningen av detta rambeslut, förutom kostnaderna för överförandet av personen till den verkställande staten och sådana kostnader som uteslutande uppkommer på den utfärdande statens territorium.

Artikel 25

Verkställighet av påföljder till följd av en europeisk arresteringsorder

Utan att det påverkar bestämmelserna i rambeslut 2002/584/RIF ska bestämmelserna i det här rambeslutet i tillämpliga delar, i den utsträckning de är förenliga med bestämmelserna i det rambeslutet, gälla vid verkställighet av påföljder i de fall där en medlemsstat åtar sig att verkställa påföljden enligt artikel 4.6 i det rambeslutet eller där den i enlighet med artikel 5.3 i det rambeslutet har ställt som villkor att personen, i syfte att undvika straffrihet, ska återsändas för att avtjäna påföljden i den berörda medlemsstaten.

Kapitel III
Slutbestämmelser

Artikel 26

Förhållande till andra avtal och överenskommelser

1. Bestämmelserna i detta rambeslut ska, utan att det påverkar deras tillämpning i förbindelserna mellan medlemsstater och tredjeland eller deras tillämpning under övergångsperioden enligt artikel 27, den ...[datum införs senare] ersätta motsvarande konventionsbestämmelser som gäller förbindelserna mellan medlemsstaterna:
 - Den europeiska konventionen om överförande av dömda personer av den 21 mars 1983 och tilläggsprotokollet till denna av den 18 december 1997.
 - Den europeiska konventionen om brottmåldoms internationella rättsverkningar av den 28 maj 1970.
 - Avdelning III, kapitel 5, i tillämpningskonventionen av den 19 juni 1990 till Schengenavtalet av den 14 juni 1985 om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna.
 - Konventionen mellan Europeiska gemenskapernas medlemsstater om verkställighet av utländska domar i brottmål av den 13 november 1991.
2. Medlemsstaterna får fortsätta tillämpa de bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser som är i kraft när detta rambeslut antas, i den mån de gör det möjligt att fördjupa eller vidga rambeslutets målsättningar och bidrar till att ytterligare förenkla eller underlätta förfarandena för verkställighet av påföljder.
3. Medlemsstaterna får ingå bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser efter det att detta rambeslut har trätt i kraft, i

den mån dessa avtal eller överenskommelser gör det möjligt att fördjupa eller vidga rambeslutets målsättningar och bidrar till att ytterligare förenkla eller underlätta förfarandena för verkställighet av påföljder.

4. Medlemsstaterna ska, inom tre månader efter det att detta rambeslut har trätt i kraft, underrätta rådet och kommissionen om de gällande avtal och överenskommelser enligt punkt 2 som de önskar fortsätta att tillämpa. Medlemsstaterna ska även underrätta rådet och kommissionen om nya avtal eller överenskommelser enligt punkt 3, senast tre månader efter att de har undertecknats.

Artikel 27 *Övergångsbestämmelse*

1. För framställningar som mottagits före den ...* kommer även fortsättningsvis gällande rättsliga instrument om överförande av dömda personer att vara i kraft. För framställningar som tas emot efter detta datum ska de regler gälla som antas av medlemsstaterna i enlighet med detta rambeslut.
2. Medlemsstaterna får dock, när rådet antar detta rambeslut, avge en förklaring, där de anger att de, i de fall då den lagakraftvunna domen utfärdats före en av medlemsstaten angiven tidpunkt, som utfärdande och verkställande stat kommer att fortsätta att tillämpa de rättsliga instrument om överförande av dömda personer som är i kraft före den ...*. Om en sådan förklaring har avgetts, ska dessa instrument tillämpas i sådana fall i förhållande till alla medlemsstater oavsett om de har avgett en motsvarande förklaring eller inte. Ifrågavarande tidpunkt får inte vara senare än den ...*. Denna förklaring ska offentliggöras i Europeiska unionens officiella tidning. Den kan återkallas när som helst.

* Tre år efter det att detta rambeslut har trätt i kraft.

* Tre år efter det att detta rambeslut har trätt i kraft.

* Tre år efter det att detta rambeslut har trätt i kraft.

Artikel 28
Genomförande

1. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa detta rambeslut senast den ...*.
2. Medlemsstaterna ska till rådets generalsekretariat och kommissionen överlämna texten till de bestämmelser genom vilka skyldigheterna enligt detta rambeslut införlivas med deras nationella lagstiftning. På grundval av en rapport som kommissionen utarbetar med hjälp av denna information ska rådet senast den** bedöma i vilken utsträckning medlemsstaterna har följt bestämmelserna i detta rambeslut.
3. Rådets generalsekretariat ska underrätta medlemsstaterna och kommissionen om de underrättelser eller förklaringar som lämnas i enlighet med artikel 4.7 och artikel 23.1 eller 23.3.
4. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 35.7 i fördraget ska en medlemsstat, som vid tillämpningen av artikel 25 i rambeslutet erfarit upprepade svårigheter, som inte har lösts genom bilaterala samråd, underrätta rådet och kommissionen om sina svårigheter. Kommissionen ska på grundval av en sådan underrättelse och all annan tillgänglig information om denna, upprätta en rapport åtföljd av eventuella förslag som bedöms lämpliga i syfte att avhjälpa dessa svårigheter.
5. Senast den*** ska kommissionen utarbeta en rapport på grundval av den mottagna informationen och komplettera denna med sådana förslag som den finner lämpliga. Rådet ska på grundval av rapporter och initiativ från kommissionen se över detta rambeslut, särskilt artikel 19a, för att överväga om den ska ersättas av mer specifika bestämmelser.

* Tre år efter det att detta rambeslut har trätt i kraft.

** Fyra år efter det att detta rambeslut har trätt i kraft.

*** Fem år efter det att detta rambeslut har trätt i kraft.

Detta rambeslut träder i kraft samma dag som det offentliggörs i Europeiska unionens officiella tidning.

Utfärdat i

På rådets vägnar
Ordförande

**Utkast till intyg
enligt artikel 5 i rådets rambeslut 2008/.../RIF om
tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på brottmåls-
domar avseende fängelse eller andra frihetsberövande åtgärder i
syfte att verkställa dessa inom Europeiska unionen¹**

Prop. 2007/08:84
Bilaga 1

a)

- * Utfärdande stat:.....
- * Verkställande stat:.....

b)

- Den domstol som har meddelat den lagakraftvunna domen i vilken påföljden dömts ut:
Officiellt namn:.....
Domen meddelades den (ange datum: dd mm åååå):.....
Domen vann laga kraft den (ange datum: dd mm åååå):.....
Domens referensnummer (i förekommande fall):.....

c)

Information om den myndighet som kan kontaktas för frågor om intyget:

1. Typ av myndighet: Kryssa för tillämplig ruta:
 - Central myndighet.
 - Domstol.
 - Annan myndighet.
2. Kontaktuppgifter för den myndighet som avses i punkt c 1 ovan:
Officiellt namn:.....
.....
Adress:.....
.....
Tfn (landskod) (riktnummer):.....
Fax (landskod) (riktnummer):.....
E postadress (om sådan finns):.....
3. Möjliga språk för kontakter med myndigheten:.....
.....
4. Kontaktuppgifter om den person/de personer som kan kontaktas för ytterligare information för verkställighet av domen eller för överenskommelse om förfarande för överförande (namn, titel/grad, tfn, fax och e postadress), om andra än i punkt 2:.....
.....
.....

¹ ”Detta intyg måste skrivas på eller översättas till något av den verkställande medlemsstatens officiella språk eller något annat språk som godtas av denna stat.”

d) Uppgifter om den person som har ådömts påföljden:

Namn:.....

Samtliga förnamn:.....

Namn som ogift, i förekommande fall:.....

Alias, i tillämpliga fall:.....

Kön:.....

Nationalitet:.....

ID nummer eller socialförsäkringsnummer (i förekommande fall):.....

Födelsedatum:.....

Födelseort:.....

Senast kända adress/bostadsort:.....

Om uppgift finns, det språk som personen förstår:.....

.....

Den dömda personen befinner sig

- i den utfärdande staten och ska överföras till den verkställande staten
- i den verkställande staten och verkställigheten ska ske i den staten

Kompletterande information som ska lämnas om den finns tillgänglig och om så är lämpligt:

1. Foto och fingeravtryck av personen och/eller uppgift om vilken person som kan kontaktas för att erhålla informationen:
.....

2. Den dömda personens typ av identitetskort eller pass och dess referensnummer:
.....

3. Den dömda personens typ av uppehållstillstånd och dess referensnummer:
.....

4. Andra relevanta uppgifter om den dömda personens familjemässiga, sociala eller yrkesmässiga band till den verkställande staten:
.....
.....

e) Framställning från den utfärdande staten om provisoriskt anhållande (om den dömda personen befinner sig i den verkställande staten):

□ Den utfärdande staten gör en framställning till den verkställande staten om att denna ska anhålla den dömda personen eller vidta någon annan åtgärd för att säkerställa att den dömda personen stannar kvar på dess territorium i avvaktan på ett beslut om erkännande och verkställighet av påföljden.

□ Den utfärdande staten har redan gjort en framställning till den verkställande staten om att denna ska anhålla den dömda personen eller vidta andra åtgärder för att säkerställa att den dömda personen hålls kvar på dess territorium i avvaktan på ett beslut om erkännande och verkställighet av påföljden. Ange, om tillgängligt, namn på den myndighet i den verkställande staten som har fattat beslutet att göra en framställning om anhållande av personen:

.....
.....
.....
.....

f) Uppgifter om eventuell tidigare europeisk arresteringsorder (nedan kallad "arresteringsorder"):

□ En arresteringsorder har utfärdats i syfte att verkställa ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd och den verkställande staten åtar sig att verkställa påföljden eller den frihetsberövande åtgärden (artikel 4.6 i rambeslutet om en arresteringsorder).

Datum för utfärdandet av arresteringsordern och, i förekommande fall, referensnummer:

.....
Namn på den myndighet som utfärdade arresteringsordern:.....

Datum för beslut att åta sig verkställigheten och, i förekommande fall, referensnummer:

.....
Namn på den myndighet som utfärdade beslutet att verkställa påföljden:

□ En arresteringsorder har utfärdats i syfte att lagföra en person som är medborgare eller bosatt i den verkställande staten och den verkställande staten har överlämnat personen på villkor att personen ska återsändas till den verkställande staten för att där avtjäna det fängelsestraff eller den frihetsberövande åtgärd som dömts ut i den utfärdande medlemsstaten (artikel 5.3 i rambeslutet om en arresteringsorder).

Datum för beslutet att överlämna personen:.....
Namn på den myndighet som beslutade om överlämningen:.....
.....
Beslutets referensnummer (i förekommande fall):.....
Datum för överlämning av personen (i förekommande fall):.....
.....

- g) Skäl för översändande av domen och intyget (om ruta f har fyllts i behöver denna ruta inte fyllas i).

Domen och intyget översänds till den verkställande staten, eftersom den utfärdande myndigheten är förvissad om att verkställighet av påföljden i den verkställande staten skulle tjäna syftet att underlätta den dömda personens sociala återanpassning och:

- a) Den verkställande staten är den stat där den dömda personen är medborgare och där han eller hon bor.
- b) Den verkställande staten är den stat där den dömda personen är medborgare och till vilken den dömda personen kommer att utvisas eller avvisas när han eller hon frigges efter verkställigheten av påföljden på grund av ett utvisnings- eller avvisningsbeslut eller ett annat beslut om avlägsnande som ingår i domen eller i ett rättsligt eller ett administrativt beslut eller någon annan åtgärd som vidtas till följd av domen. Om beslutet om utvisning eller avvisning inte ingår i domen, ange namnet på den myndighet som utfärdade beslutet, datum för utfärdandet samt, i förekommande fall, referensnummer:
- c) Den verkställande staten är en annan stat än en stat som avses i a eller b, vars behöriga myndighet samtycker till översändande av domen och intyget till den staten.
- d) Den verkställande staten har gjort en anmälan enligt artikel 4.7 i rambeslutet, och
 - det bekräftas att enligt den utfärdande statens behöriga myndighets kännedom bor den dömda personen i den verkställande staten och är sedan minst fem år stadigvarande lagligt bosatt i den staten och kommer att få behålla sitt permanenta uppehållstillstånd där, eller
 - det bekräftas att den dömda personen är medborgare i den verkställande staten.

h) Information om domen i vilken påföljden dömts ut:

1. Domen omfattar totalt ... brott.

En sammanfattning av fakta och en beskrivning av omständigheterna under vilka brottet eller brotten begicks, tidpunkt (datum och klockslag), plats och den dömda personens delaktighet i brottet eller brotten:

.....
.....
.....

Brottets eller brottens beskaffenhet, brottsrubricering och den tillämpliga lagbestämmelse som domen grundar sig på:.....

.....
.....
.....

2. Markera i förekommande fall om det eller de brott som anges under punkt h 1 ovan, enligt definitionen i den utfärdande statens lagstiftning, utgör ett eller flera av följande brott, som i den utfärdande medlemsstaten kan leda till fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd i minst tre år:

- Deltagande i en kriminell organisation.
- Terrorism.
- Människohandel.
- Sexuellt utnyttjande av barn samt barnpornografi.
- Olaglig handel med narkotika och psykotropa ämnen.
- Olaglig handel med vapen, ammunition och sprängämnen.
- Korruption.
- Bedrägeri, inbegripet bedrägeri som riktar sig mot Europeiska gemenskapernas ekonomiska intressen enligt konventionen av den 26 juli 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen.
- Tvätt av vinning av brott.
- Penningförfalskning, inklusive förfalskning av euron.
- IT brottslighet.
- Miljöbrott, inbegripet olaglig handel med hotade djurarter och hotade växtarter och växtsorter.
- Hjälptill olovlig inresa och olovlig vistelse.
- Mord och grov misshandel.
- Olaglig handel med mänskliga organ och vävnader.
- Människorov, olaga frihetsberövande och tagande av gisslan.
- Rasism och främlingsfientlighet.
- Organiserad stöld eller väpnat rån.
- Olaglig handel med kulturföremål, inbegripet antikviteter och konstverk.
- Svindleri.

- Beskyddarverksamhet och utpressning.
- Förfalskning och piratkopiering.
- Förfalskning av administrativa dokument och handel med sådana förfalskningar.
- Förfalskning av betalningsmedel.
- Olaglig handel med hormonpreparat och andra tillväxtsubstanter.
- Olaglig handel med nukleära och radioaktiva ämnen.
- Handel med stulna fordon.
- Våldtäkt.
- Mordbrand.
- Brott som omfattas av den internationella brottmålsdomstolens behörighet.
- Kapning av flygplan eller fartyg.
- Sabotage.

3. Om det eller de brott som anges i punkt 1 ovan inte omfattas av punkt 2 eller om domen och intyget översänds till en medlemsstat som har förklarat att den kommer att göra en kontroll av dubbelstraffbarhet (artikel 7.4 i rambeslutet), lämna en fullständig beskrivning av brottet/brotten i fråga:.....
.....

i) Uppgifter om domen och påföljden:

1. Ange om domen meddelats som utevarodom:

- Nej.
- Ja, och det bekräftas att
 - personen personligen eller via en företrädare med behörighet enligt den utfärdande statens nationella lagstiftning underrättats om tid och plats för den förhandling som ledde till beslutet i personens utemål, eller
 - personen har meddelat en behörig myndighet att han/hon inte motsätter sig beslutet.

2. Uppgifter om påföljdens längd:

2.1 Påföljdens totala längd (i dagar):

2.2 Hela den period av den frihetsberövande påföljden som redan har avtjänats i samband med den påföljd för vilken domen meddelats (i dagar): till och med den (ange datum då beräkningen gjordes: dd mm åååå):

2.3 Antal dagar som ska avräknas påföljdens sammanlagda varaktighet av andra skäl än de som anges i punkt 2.2 (t.ex. amnesti eller nåd som redan har beviljats avseende påföljden):..... (ange datum då beräkningen gjordes: dd mm åååå):

2.4 Datum när strafftiden löper ut i den utfärdande staten

- Inte möjligt att ange eftersom personen för närvarande inte är frihetsberövad
- Personen är för närvarande frihetsberövad och påföljden förväntas, enligt den utfärdande statens lagstiftning, ha avtjänats fullt ut den (ange datum: dd mm åååå)¹:

3. Påföljdens art:

- Fängelse
- Annan frihetsberövande åtgärd (ange vilken):
.....

j) Uppgifter om förtida eller villkorlig frigivning:

1. Enligt den utfärdande statens lagstiftning är den dömda personen berättigad till förtida eller villkorlig frigivning efter att ha avtjänat
 - hälften av påföljden
 - två tredjedelar av påföljden
 - annan del av påföljden (ange vilken).....
2. Den utfärdande myndigheten begär att få uppgifter om
 - de tillämpliga bestämmelserna i den verkställande statens lagstiftning om förtida eller villkorlig frigivning av den dömda personen
 - början och slutet på perioden för förtida eller villkorlig frigivning

k) Den dömda personens synpunkter:

1. Den dömda personen har inte kunnat höras, eftersom han eller hon redan befinner sig i den verkställande staten.
2. Den dömda personen befinner sig i den utfärdande staten och
 - a) har begärt översändande av domen och intyget
 - har samtyckt till översändandet av domen och intyget
 - har inte samtyckt till översändandet av domen och intyget (ange skäl):
.....
.....
- b) Den dömda personens inställning bifogas.

¹ "För här in tidpunkten för när påföljden förväntas ha avtjänats fullt ut (utan att beakta möjligheten till någon form av förtida och/eller villkorlig frigivning) om personen skulle förbli i den utfärdande staten."

- Den dömda personens inställning har redan översänts till den verkställande staten (ange datum: dd mm åååå):
.....

l) Andra relevanta omständigheter i ärendet (frivillig information):
.....
.....
.....

m) Avslutande information

Texten till domen/domarna bifogas intyget¹.

Underskrift av den myndighet som utfärdar intyget och/eller dess företrädare, vilken intygar att innehållet i intyget är korrekt:
.....
.....

Namn:.....

Befattning (titel/grad):.....

Datum:.....

Officiell stämpel (i förekommande fall)

¹ "Den utfärdande myndigheten måste bifoga alla de domar som rör ärendet och som krävs för att ge all information som behövs för att den lagakraftvunna domen ska kunna erkännas och påföljden verkställas. Även eventuella tillgängliga översättningar av domen/domarna får bifogas".

Du underrättas härmed om ... (den utfärdande statens behöriga myndighets) beslut att överföra ... (den utfärdande statens behöriga domstols) dom av den ... (datum för domen) ... (referensnummer, om tillämpligt) till ... (verkställande stat) för erkännande och verkställighet av den däri ådömda påföljden i enlighet med nationell lagstiftning som genomför rådets rambeslut (2008/.../RIF) av den (...) ¹ om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på brottmålsdomar avseende fängelse eller andra frihetsberövande åtgärder i syfte att verkställa dessa inom Europeiska unionen, EUT ...

Verkställigheten kommer att regleras av lagstiftningen i ... (verkställande stat). Myndigheterna i den staten kommer att ha behörighet att besluta om verkställighetsförfarandena och att fastställa alla åtgärder i samband därmed, inklusive grunderna för förtida eller villkorlig frigivning.

Den behöriga myndigheten i ... (verkställande stat) ska från den frihetsberövande påföljden dra av den tid som den dömda personen redan avtjänat som frihetsberövad i anledning av det brott som låg till grund för domen och påföljden. Den behöriga myndigheten i ... (verkställande stat) får endast anpassa påföljden om den till sin längd eller art är oförenlig med den statens lagstiftning. Den anpassade påföljden får inte till sin art eller längd vara strängare än den påföljd som dömts ut i ... (utfärdande stat).

¹ EUT: Vänligen för in nummer och datum för detta rambeslut.

Utkast till uttalande från rådet i anslutning till rambeslutet

Prop. 2007/08:84
Bilaga 2

”Rådet som är medvetet om att en lyckad återanpassning av den dömda personen i en stat med vilken han eller hon har de tätaste banden är det grundläggande syftet med detta rambeslut, vilket uttryckligen anges i dess artikel 3 och även bekräftas i ingressen, och som är enigt om att det ömsesidiga förtroendet mellan medlemsstaterna inte nödvändiggör ett införande av ett ytterligare skäl för avslag grundat på en oförenlighet mellan erkännandet av domen och återanpassningssyftet, framhåller att detta syfte bör vara en faktor av största vikt för den utfärdande staten varje gång ett beslut om behov av översändande av domen och intyget till den verkställande staten fattas”.

Remissinstanser

Prop. 2007/08:84
Bilaga 3

Följande instanser har efter remiss avgett yttrande över promemorian om Sveriges antagande av rambeslutet (Ds 2008:1): Riksdagens ombudsmän, Svea hovrätt, Malmö tingsrätt, Kammarrätten i Göteborg, Länsrätten i Södermanlands län, Justitiekanslern, Domstolsverket, Åklagarmyndigheten, Rikspolisstyrelsen, Kriminalvården, Migrationsverket, Socialstyrelsen, Statens institutionsstyrelse, Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet, Sveriges advokatsamfund och Svenska kyrkan i utlandet.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 6 mars 2008

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, statsråden Odell, Bildt, Ask, Husmark Pehrsson, Leijonborg, Erlandsson, Torstensson, Carlgren, Hägglund, Björklund, Littorin, Malmström, Sabuni, Billström, Adelsohn Liljeroth, Björling

Föredragande: statsrådet Ask

Regeringen beslutar proposition 2007/08:84 Sveriges antagande av rambeslut om överförande av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen